

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

ČASOPIS PRO VĚZEŇSTVÍ A KRIMINÁLNÍ PREVENCI

2/2019

VEŘEJNÁ SBÍRKA NA POMOC ADÉLCE HOLČÁKOVÉ

kterou postihlo úplné selhání srdce
a zotavuje se po transplantaci

VÍCE NA STRANĚ 15

VS ČR NA DNECH NATO 2019

VÍCE NA STRANĚ 39

Z OBSAHU

VS ČR NA DNECH NATO 2019 STR. 39

STR. 2	ROZHOVOR
STR. 4	ZPRÁVY Z VĚZNIC
STR. 8	TÉMA
STR. 16	REPORTÁŽ
STR. 20	PREVENCE
STR. 23	RESOCIALIZACE
STR. 26	HISTORIE
STR. 31	ZAHRANIČÍ
STR. 36	DUCHOVNÍ SLUŽBA
STR. 38	SPORT
STR. 39	DNY NATO

ZUZANA KALIVODOVÁ

STR. 8

VZDĚLÁVÁNÍ V NORSKU

STR. 16

SVĚTOVÁ VĚZNICE

STR. 38

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 2/2019

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423
Editor: Robert Blanda
Grafická úprava: Karel Neuvirt
Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce
Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4
<http://www.vscr.cz>
telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072
Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:
e-mail: to@grvs.justice.cz
Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha-Pankrác
© Vězeňská služba České republiky, Praha 2019, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Vážený čtenáři,

Vězeňská služba ČR po dlouhém čtvrt století své existence začala na konci minulého roku komunikovat na sociálních sítích. Facebookový účet byl registrován 27. 6. 2018 a Vězeňská služba začala v rámci svého veřejného profilu sdílet informace, fotografie a videa. Tento rok následoval Instagram a před pár měsíci jsme začali pravidelně a více oficiálně komunikovat také na Twitteru. Proč vlastně o tomto v úvodu našeho časopisu píším? Právě proto, že mě těší jedna věc na sociálních sítích, a to je, že prostřednictvím tohoto komunikačního kanálu můžeme někomu, jako instituce nebo osobně, pomoci. Nechci psát o našich příspěvcích, které zaměřujeme na cílové skupiny, nebo jak představujeme naše vězeňské InstaStories, počtech sdílení, followingu, nebo našich tweetech, ale chtěl bych vás všechny normálně požádat, abyste se stali součástí naší komunity na sociálních sítích. Pokud nás bude více, budeme moci také více prosadit, prezentovat se a také, jak jsem zmínil, budeme moci také více pomoci našim kolegům, kteří tuto pomoc potřebují.

Jsem proto velmi rád, že náš příspěvek ohledně vyhlášení veřejné sbírky na pomoc Adélce Holčákové již sdílely stovky lidí. Tématem tohoto příspěvku je získání prostředků pro rodinu naší kolegyně Jany Bittnerové, jejíž vnučka postihlo letos v červnu úplné srdeční selhání a celé léto byla odkázaná na pomoc voperované pumpy, která jejímu nemocnému srdci pomáhala a ji tak udržovala při životě. Pětileté Adélce mohla k uzdravení pomoci pouze transplantace srdce. Vhodné srdce se nakonec podařilo najít a Adélka podstoupila ve středu 9. října transplantaci. První dny po operaci Adélka strávila v umělém léčebném spánku, ale už po několika hodinách bylo možné říci, že se operace podařila.

Adélčina rekonvalescence bude pro celou její rodinu těžkou zkouškou. Proto se generální ředitel Vězeňské služby ČR Petr Dohnal s předsedou Nezávislého odborového svazu Policie ČR Milanem Štěpánkem rozhodli uspořádat veřejnou sbírku, která by rodině pomohla shromáždit potřebné finanční prostředky na léčbu a následnou rekonvalescenci. Sběrka je časově omezená, je vyhlášena na období října a listopadu.

V této souvislosti Vás vážený čtenáři požádám, pokud jste tak již neučinili, přispějte na naši společnou sbírku pro Adélku. Další informace o veřejné sbírce najdete uvnitř časopisu nebo na našich sociálních sítích.

Děkuji Vám.

Ředitel kanceláře
generálního ředitele VS ČR
plk. Mgr. Jiří Dolejší, MBA

facebook.com/vezenskasluzbacz/

Vězeňská služba České republiky

instagram.com/vezenska_sluzba_cr/

twitter.com/CrSluzba

MARKÉTA PRUNEROVÁ

ZDENĚK TOUPAL: NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE TO PRVNÍ ROZHODNUTÍ JÍT NĚKOMU POMOCI

Zachránil život člověku, kterého neznal. Z rukou ministra spravedlnosti JUDr. Roberta Pelikána, Ph.D., převzal cenu ministra za čin roku 2018 a od generálního ředitele genmjr. PhDr. Petra Dohnala dostal medaili Vězeňské služby ČR za statečnost. Řeč je o nstrm. Zdeňku Toupalovi z Věznice Jiřice.

Je březen, krátce po poledni a nstrm. Zdeněk Toupal se vrací z města domů v České Lípě. Všimne si hloučku lidí, který pozoruje cosi pod mostem, ale pozornost jim nevěnuje. Když hlouček míjí, otočí se a vedle mostního sloupu vidí ležet člověka. Okamžitě k němu běží. Je jediný. Ostatní jenom přihlížejí...

CO VÁS NAPADLO, KDYŽ JSTE VIDĚL LEŽET ČLOVĚKA POD MOSTEM?

Že to bude určitě nějaký opilý problémový spoluobčan, těch je v České Lípě dost. Ale přesně tento moment byl podle mne nejdůležitější na celém tomto skutku. Rozhodnutí jít, nebo odejít. Ale já odejít nemohl. Okamžitě jsem k němu běžel. A víte, co jsem si potom zpětně uvědomil? Že za tím mým rozhodnutím v tu danou chvíli stojí především výchova a zodpovědnost, kterou do mě rodiče vložili. Vlastně

i díky nim jsem se takhle zachoval. Nebylo ani tak podstatné, jak jsem potom zachraňoval, ale ten okamžik, když jsem se tam podíval a musel se rozhodnout, jestli se zase otočím a půjdu dál, nebo půjdu k němu i s tím vědomím, že tam třeba leží ožralý a infekční individu-um.

JAK PROBÍHALA SAMOTNÁ ZÁCHRANA?

Byl to muž, ležel na břiše. Musel jsem z něj sundat batoh, abych ho mohl položit na záda. Potom jsem

ho otočil a na ten pohled nikdy nezapomenu. Viděl jsem mrtvého člověka. Chlapík úplně zelený, otevřené oči a nic. V tu dobu ke mně přišla ještě jedna paní. Sice byla hrozně vystresovaná a nebyla schopná žádné fyzické pomoci, ale alespoň vytáhla telefon a zavolala sanitku. Přitom zhruba 15 metrů od nás stálo odhadem přes deset lidí a neudělali nic, jenom se dívali. Já jsem prováděl masáž srdce. Paní zmatkovala víc a víc, a tak, ačkoli jsem si to sám v tu chvíli moc nemyslel, jsem se na ní podíval a říkám: „Paní

uklidněte se, jsem příslušník vězeňské služby a vím, co mám dělat." Trochu jí to zklidnilo, ovšem v daný okamžik absolutně nevěděla, co má operátorce do telefonu říkat. Tak já pumpoval a do toho jsem jí říkal, kam má záchranku navigovat.

RADIL VÁM DISPEČER NA ZÁCHRANCE, JAK MÁTE V OŽIVOVÁNÍ POSTUPOVAT?

Paní nebyla schopna ani opakovat, co jí říkali, jen jsem slyšel, jak jim odpovídá: „Ano, pán to přesně takhle dělá.“ Mezitím jsem tomu muži zkoušel tep, ale byl stále nehmotný.

JAK JSTE TEDY VĚDĚL, CO MÁTE DĚLAT?

Moje paní pracuje na záchrance a i díky ní mám určité znalosti, jak se v takové situaci zachovat. A mně okamžitě naskočila její slova, že důležitý je záklon hlavy k uvolnění dýchacích cest a masáž srdce. A ačkoli jsem v té chvíli myslel, že je opravdu mrtvý, tak jsem pokračoval a vydržel jsem v oživování až do

příjezdu sanitky. On po několikerém zmáčknutí zachroptěl a mně to dodalo neuvěřitelnou energii, to vědomí, že není mrtvý, že žije. Pumpoval jsem minimálně pět minut v kuse, bez přestávky. Potom přijela policie, připravili defibrilátor a vzápětí záchranka, která si pána převzala. Nevěřila byste, jak je to fyzicky náročné. Ačkoliv jsem zvyklý cvičit a kondičku mám, myslím, dobrou, byl jsem totálně vyčerpaný a dalších 15 minut jsem jen seděl a nebyl schopen ničeho. Myslím, že značnou roli zde sehrál i stresový faktor. Potom mi řekli, že tady šlo opravdu o minuty, a kdybych nezačal s aktivním oživováním, pán by určitě nepřežil.

POTKALI JSTE SE POTOM JEŠTĚ?

Ten pán strávil v nemocnici asi čtyři dny, potom jsem ho kontaktoval. Zajímalo mě, kdo to byl a komu jsem vlastně pomohl. A taky, jestli ho vůbec poznám. A opravdu vypadal hodně jinak než během oné

srdeční zástavy. Je mu 54 let, je poměrně aktivní a pracuje u bezpečnostní agentury. Byl rád, že mě osobně poznal. Ptal se mě na podrobnosti, jak to vlastně bylo, jak to celé probíhalo, zajímalo ho i to, co dělám.

CO NA VAŠI ZÁCHRANNOU AKCI ŘÍKALI KOLEGOVÉ V PRÁCI?

Já to v práci ani neříkal. Nebyl důvod, stalo se to úplně mimo oblast věznic, v době, kdy jsem měl volno mezi službami. Ale ten zachráněný pán poslal do věznic poděkování, já to ani nevěděl. Najednou si mě zavolal ředitel věznic, asistentka mě přivítala slovy „Tak co ty zachránce lidského života“ a už to jelo. První ocenění jsem dostal od ministra spravedlnosti Roberta Pelikána na Staroměstské radnici v Praze; to mě hodně překvapilo, ale i potěšilo a myslel jsem, že to tím končí. Ale uteklo půl roku, bylo výročí 25 let vězeňské služby a přišla další pozvánka, opět na Staroměstskou radnici do Prahy, kde jsem dostal medaili za statečnost. Jsem velmi rád, že můj čin pomohl zachránit lidský život. Zároveň si velice vážím i samotného přístupu a poděkování od vedení Věznic Jiřího a stejně tak veškerých ocenění a uznání, kterých se mi od vězeňské služby dostalo.

V loňském roce odsouzené ženy z Věznice Nové Sedlo - objektu Drahonice podpořily nadační fond „Šance onkoláčkům“. Po několik týdnů pod vedením vychovatelek vyráběly různé předměty jako například náušnice, hračky z korálků, pletené hračky, ručně šité hračky nebo vánoční dekorace, které byly předány zástupcům nadačního fondu. Předměty pak byly použity pro fondem pořádaný Charitativní předvánoční jarmark na podporu onkologicky a jinak vážně nemocných dětí. Těmto dětem byla věnována vybraná částka z prodeje výrobků, která činila 286 615,- Kč. Neprodané věci našly své náruče v Klokáčích, dětských domovech a v dětském oddělení Oblastní nemocnice Příbram. V letošním roce vyslyšelo 17 odsouzených žen žádost o darování pramenů dlouhých vlasů, které byly zaslány Nadačnímu fondu Šance onkoláčkům. Ten je předal odborné firmě k výrobě paruk pro onkologicky nemocné děti.

Jako poděkování odsouzeným ženám za jejich podporu nemocným dětem byli do objektu Drahonice pozváni herci Martin Zounar a Martina Randová jako Bobo a Heluš ze seriálu Ordinace v růžové zahradě, kteří připravili pro odsouzené hezké představení. Již při jejich příchodu zavládl v sále obrovský aplaus, který provázel v podstatě celé představení.

PODĚKOVÁNÍ ODSOUZENÝM ŽENÁM

MICHAL CHARVÁT

JINÉ POJETÍ VÝUKY: MOTOKÁRY

Studentským projektem – výrobou motokáry z nepotřebných a vyřazených dílů – se rozloučili žáci 3. ročníku učebního oboru Elektrotechnické a strojně montážní práce ŠVS Heřmanice se svým studijním pobytem.

Řezání, stříhání, broušení, opracování materiálů, spojování dílů nebo zapojování elektrických obvodů tvoří jen malý výčet úkonů, které realizovali žáci během sestavení studentského projektu nazvaného Motokára. Cílem a motivací bylo dokázat, že lze i s minimálními náklady vytvořit vcelku hodnotné dílo. Po

elektrické strance je vše plně funkční, z motorického hlediska chybí z bezpečnostních důvodů určité komponenty.

Projekt se uskutečnil pod vedením učitelů odborného výcviku Radka Valáška a Jaromíra Přibyla a studenti na něm pracovali v průběhu celého závěrečného ročníku. Při stavbě projektu si osvojili a upevnili znalosti a dovednosti získané během studia učebního oboru. Výsledná práce může být inspirací pro ty, kteří hledají netradiční způsoby vyučování, nebo může být zpestřením v praktické výuce.

POMOC MŮŽE POTŘEBOVAT NĚKDY KAŽDÝ

SOŇA HALUZOVÁ

Práce u Vězeňské služby ČR je profesí se zvýšenou fyzickou a psychickou náročností a s možnými negativními dopady na zdraví člověka. Stres je sice dnes běžným jevem v pracovním životě člověka. V ohrožených profesích, kam patří i výkon služby/práce ve věznici, však významně převažují negativní účinky stresu nad pozitivními.

Každodenní činnost u Vězeňské služby ČR je spojena také s mimořádnými událostmi, jako jsou např.: napadení příslušníka, pokus o útěk, sebevražda vězněné osoby aj. Letos 2. května se na Pražském okruhu stala tragická havárie vězeňského eskortního autobusu, kterou nepřežil mladý příslušník, a další lidé byli zraněni. Tato událost svým rozsahem a následky překonala všechny události minulé a smutnou vzpomínku si účastníci ponесou dlouho, ne-li do konce svého života.

V minulých dnech obdrželi všichni zaměstnanci a příslušníci VS ČR do svých služebních průkazů modrou papírovou vizitku, která přináší kontakt na anonymní Linku pomoci v krizi. Možná si teď právě říkáte: „K čemu mi to bude? Já to nepotřebuji.“ Kontakt na linku opravdu nemusíte potřebovat nikdy. Mohou ale v životě každého z nás nastat situace, kdy obrátit se o pomoc bude rozumné. Papírovou vizitku proto berte jako dobrého kamaráda v záloze, na kterého je možné se v případě potřeby kdykoliv obrátit. Linka pomoci v krizi funguje již od roku 2002. Původně sloužila jen policistům ČR, v roce 2005 se působnost linky rozšířila také na pracovníky Hasičského záchranného sboru ČR, v roce 2011 bylo podepsáno součinnostní prohlášení o využívání linky mezi PČR a Armádou ČR, v roce 2013 se spolupráce rozšířila i na Vězeňskou službu ČR, Celní správu ČR a Generální inspekci bezpečnostních sborů.

Pro příslušníky a zaměstnance bezpečnostních sborů poskytuje tuto speciální psychickou podporu, poradenství a pomoc linka 24 hodin denně a 365 dní v roce. Zavolat může kdokoliv ze zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR nebo jejich blízkých, kdo se dostal do jakékoliv (pracovní, osobní, existenční, vztahové, zdravotní nebo jiné) tíživé situace. Profesionálo-

vé sloužící na lince znají charakter práce v bezpečnostním sboru. Jsou připraveni pomoci sami, nebo nabídnout kontakt na další odborníky dle povahy problému. Podrobnější informace najdete na www.vscr.cz/pomoc. Všichni zaměstnanci a příslušníci VS ČR mohou využít také služeb psychologa působícího ve věznici.

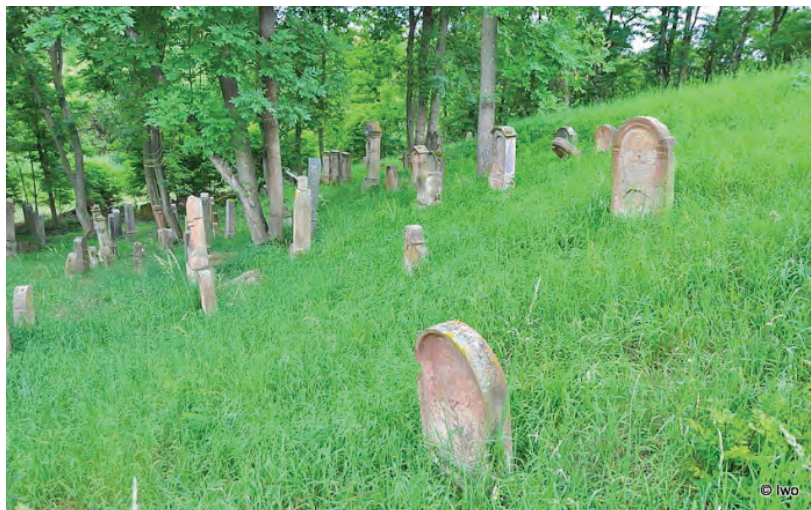
POHÁDKOVÉ POSTAVIČKY VYRÁŽEJÍ ZA DĚTMI

Další dekorační předměty s náměty pohádkových postaviček si převzala zástupkyně ředitelky Mateřské školy Pohádka v Chomutově ve Věznici Nové Sedlo Monika Chalupecká. Není to první zakázka, kterou odsouzení připravili pro malé předškoláky. Vedle hraček a didaktických pomůcek dnes přibýly i dekorační předměty. Jak sdělila Monika Chalupecká, postavičky mají již připravená místa jak u nejmladších dětí v první třídě U broučků, tak ve čtvrté třídě U trpaslíků, předškoláků. Mateřská škola si velmi cení úzké, dlouholeté spolupráce s věznicí a hlavně jedinečných výrobků, které vznikají pod rukama odsouzených. „Práci pro dětská zařízení děláme velice rádi, vrací nás to trochu do dětských let, kdy popustíme uzdu fantazii a zpestří nám to výkon trestu,“ uvedl jeden z odsouzených. „Dětské motivy mě baví, škoda, že z nich nemají radost moje děti, doma mám také předškoláky,“ posteskl si jeho kolega. Sedmnáct pohádkových postaviček opouští truhlářskou dílnu a vydávají se na cestu za svými novými kamarády, aby udělaly radost těm nejmenším.

eko

OBNOVA ŽIDOVSKÉHO HŘBITOVA

Židovský hřbitov v Drahoně, který byl založen v 16. století, se rozkládá na ploše 1 744 m² a čítá zhruba sto náhrobků z let 1826 až 1904. V roce 2004 Věznice Drahonice uzavřela smlouvu o pomoci s Židovskou obcí Teplice, která byla věznicí bezprostředně naplňována. Odsouzení muži odpracovali stovky hodin při obnově hřbitova. Odsouzeným se podařilo více než osmdesát devastovaných a vandalismem poničených pomníků znovu umístit na svá místa. V letošním roce Věznice Nové Sedlo – objekt Drahonice spoluprací s Židovskou obcí v Teplici obnovila.

Drahonické odsouzené ženy tak navazují na úspěšnou spolupráci obou subjektů z let 2004-2009 a práci odsouzených mužů. Jedná se o bezplatnou pomoc při úpravě plochy hřbitova, úklidu, při údržbě zeleně, pomníků včetně bezprostředního okolí. Věznice nabízí odsouzeným smysluplnou pracovní činnost, která nejen směřuje k vytvoření předpokladů k úspěšnému návratu žen po výkonu trestu, ale přináší podněty k zamyšlení v oblasti, o které větší na žen neměla ani tušení.

ZUZANA KALIVODOVÁ

„Dokud žijeme, žijme“

Když v říjnu 1990 nastoupila PhDr. Zuzana Kalivodová jako první psycholožka do Vazební věznice Brno, přivedla ji tam tehdy spíše náhoda. Dnes, přestože je již v důchodu po 28 letech činné služby, opět pracuje jako psycholožka ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno, kde několik hodin týdně vede na detenci skupiny s chovanci. Mohlo by se říci: „Kruh se uzavřel.“ Skutečnost je ale zcela jiná. Energie má stále na rozdávání a k psychologii, kterou si vybrala jako svůj obor již v 15 letech, se prostě ráda a s láskou po letech ředitelování vrátila.

SOŇA HALUZOVÁ

K VS ČR jste nastoupila do funkce psychologa do brněnské vazební věznice 1. října 1990. Kdo Vás získal pro práci ve vězeňství? Byla to náhoda, nebo od prvopočátku odborný zájem?

Byla to náhoda. Po ukončení studia psychologie jsem pracovala v poradně, pak jsem následovala manžela do Jablonce nad Nisou a tam asi dva roky pracovala v Jedličkově ústavu v Liberci. A když jsme se vrátili zpět do Brna, hledala jsem nové pracovní uplatnění. Jednou jsme jeli kolem brněnské vazební věznice a mě napadlo zeptat se, jestli tam náhodou nemají volné místo psychologa. To bylo někdy začátkem roku 1990. Dozvěděla jsem se, že tam bylo nově zřízeno místo psychologa a pokud mám zájem, tak že mě zkusí znáborovat. Chvilí jsem si ještě své rozhodnutí rozmýšlela, ale vzhledem k tomu, že mě vždycky zají-

mala ta patologická část lidské psychiky, tak jsem nakonec nastoupila. Tehdejší ředitel věznice až do podpisu pracovní smlouvy ale nevěděl, že jsem žena, protože mu prostě řekli náborujeme psychologa. Když to zjistil, pojal podezření, jestli by ve věznici žena na této funkci vůbec mohla pracovat. Jednou mě proto odvezli autem do Prahy na správu, tehdy se to tak jmenovalo (pozn. dnes generální ředitelství), a chtěli vědět, jestli tedy mohu psycholožku ve věznici dělat, nebo ne. Kuriózně mě tehdy posuzoval Zdeněk Kovařík (rozhovor se Zdeňkem Kovaříkem byl publikován v ČV 1/2019) a přede mnou z kanceláře telefonoval do Brna panu řediteli, že je přesvědčen, že tu práci zvládnou a že ji můžu dělat. Tak mě přijali (smích). Bylo to v době těsně po revoluci a do té doby oblast vězeňství šla úplně mimo mě. V podstatě jsem do té doby viděla vězení pouze jednou,

když jsme ještě jako studenti byli na exkurzi v PREFE Kuřim. Tehdy to byla pobočka brněnské věznice a odsouzení pracovali v provozu, kde měl svou kancelář také vězeňský psycholog. Pamatuji si, že všude byl prach z betonárky a z toho jsem byla totálně znechucená. Spíše jsem to brala jako povinnou exkurzi a nikdy mě nenapadlo, že bych šla do vězeňství pracovat. Tato oblast byla pro většinu lidí tabu a pro mě do té doby vlastně taky.

BYLA ÚPLNĚ JINÁ DOBA A ZAČÁTKY BYLY ROZPAČITÉ

Do vězeňství jste přišla v převratné době po sametové revoluci. Začátkem roku 1990 vyhlásil prezident Havel největší amnestii v poválečné historii, která vyprázdnila české věznice, uskutečnily se první svobodné volby, místo náčelníků stanuli v čele věznic ředitelé. Společenské změny zasáhly nejen vězně, ale i zaměstnance. Jaká byla ve věznicích v té době atmosféra?

Když jsem nastoupila do věznice, probíhaly tam ještě prověrky a spousta lidí musela odejít. Pro mě to byla úplně nová situace, kterou jsem předtím nezažila. Kromě práce s odsouzenými a obviněnými jsem také dělala nábor, tedy psychologická vyšetření u všech uchazečů, což představovalo v té době velký pracovní zárah. Doba byla ale v tom jiná, protože každý psycholog mohl používat svoji vlastní testovou baterii. Zkrátka, na co byl zvyklý, co uměl a co považoval za funkční. Víím, že i tehdy psychologické vyšetření trvalo poměrně dlouho, že to tedy nebylo „jenom“ podívat se do očí, a když tam měl jiskru, tak byl vhodný, a když ji tam neměl, tak nebyl vhodný (říká s úsměvem). Zažila jsem tam v té době v podstatě přijímání většiny zaměstnanců věznice. Před nástupem ke sboru jsem diagnostiku dělala asi deset let, takže profesně to zátěž nebyla, spíše to množství. Také jsem v té době neměla úplně jasnou představu, jaký by měl být profil toho příslušníka, takže mám pocit, že jsem byla i docela náročná. Můj první ředitel v Brně, snad jako každý ředitel v Brně (smích), byl velký milovník fotbalu, tak jsem občas dostávala i jasné pokyny, ale byla jsem vcelku nekompromisní.

Jednu kancelář jsem měla ve „štábní“ budově naproti personálnímu oddělení a tam mi vodili uchazeče, pak jsem se přesouvala do své kanceláře na dědko (pozn. jedná se o dostavěnou budovu v roce 1989, která uzavřela půdorys brněnské

Foto: Ludvík Hradílek

věznice do podoby čtverce). Na tomto oddělení mi vyklidili jednu celu a dali mi tam psací stůl apsačí stroj. Dveře byly klasické celové a byla jsem tak vlastně uprostřed dění.

Atmosféra byla také zajímavá v tom, že věznicí v té době navštěvovali často různí politici. Vzpomínám si, že tam byla na návštěvě poslankyně ČNR a exministryně spravedlnosti Dagmar Burešová (pozn. JUDr. Dagmar Burešová byla česká advokátka a politička, od prosince 1989 do června 1990 byla ministrkou spravedlnosti, 1929 – 2018). Byť to byla velmi inteligentní dáma, tak trochu jako by nepochopila, že to už nejsou političtí vězni, a atmosféru jitrila slibováním různých věcí, které potom nebylo možné splnit.

Co vám z té doby ještě utkvělo v paměti?

Vybavuji si také, že někdy v roce 1991 přivezli do věznice vězně po útěku z Leopoldova. Zejména ty, co byli ve špatném zdravotním stavu. Tehdy jsme všichni museli mít pohotovost a byli jsme tam i v noci, kdyby se něco stalo. Vězně připoutané k radiátoru, to vidím v podstatě jako dnes (pozn. 23. listopadu 1991 došlo ve slovenském Leopoldově k útěku sedmi vězňů. Jedním z nich byl i vůdce leopoldovské vzpoury Tibor Polgári. Při této události byli zabití čtyři dozorcí. Na útěku byli všichni vězňové chyceni.) Z té doby si ještě pamatuji nemocniční oddělení 76N v Nemocnici u svaté Anny, kam jsem taky docházela jako psycholožka. (pozn. jednalo se o oddělení vězeňské nemocnice přímo v areálu civilní nemocnice, oddělení zde fungovalo do vybudování vězeňské nemocnice v objektu VV Brno v roce 1997.) Vzhledem k tomu, že jsem byla příslušnice, tak jsme někdy museli dělat i jiné věci než profesní. Třeba do-

zor, což zní možná nepochopitelně pro dnešní psychology, i když i mně to bylo svým způsobem někdy proti srsti, protože jsem nebyla nikdy vojensky založena. Už to, že jsem při nástupu dostala kapitánskou hodnost, byla pro mne obrovská kuriozita. A víím, že to bylo mnohým trnem v oku, protože tam byli lidé roky a roky a do důstojnické hodnosti se nikdy nepropracovali. Byla to zkrátka zvláštní doba. Nastupovala jsem jako kapitánka a v určitých fázích nikoho moc nezajímalo, že jsem vlastně psycholožka, a já jsem to brala jako realitu. Řekli mi hned při vstupním pohovoru, že ta „funkce je v uniformě“, a tak jsem se mohla rozhodnout. Myslím si, že jsem vždy byla „svobodomyšlná psycholožka“, ale ani ta uniforma to žádným zásadním způsobem neomezila, i když byly situace, kdy mi to třeba moc příjemné nebylo. Možná si někdo myslí, že psychologie je nějaká výlučná profese, kterou může dělat specialista na duši člověka, a když mu nasadí uniformu, že se z něj stane obyčejný člověk. Já si myslím, že to tak prostě není. V té době to bylo také operativnější. Když vyvstal nějaký problém, tak se nadřazený rozhlédl a jednoduše určil. Také díky tomu, že jsem byla v uniformě, jsem se mohla stát ředitelkou. Dnešní psycholog tu šanci nemá, a to je určitě škoda. Doba byla také hodně divoká. Vzpomínám si, že z té doby se datují některé závažné trestné činy, které potom skončily doživotím. Tyto obviněné jsem pravidelně navštěvovala, protože tam docela hrozily pokusy o sebevraždu. Vězni možná v té době nebyli tak znalí zákona, ale mohli hodně, třeba si barvit vlasy. Mezi vězni tehdy převažovaly také zcela jiné způsoby sebepoškozování. Běžně měl vězeň pod jazykem ukrytou žiletku, a když se mu něco nelíbilo, tak ji ukázal strážnému nebo třeba i psychologovi,

a něčeho se domáhal. Hodně se předměty také polykaly, vězni se často sebeпоškozovali pořezáním nebo drželi hladovky. To bylo velmi časté a dnes se to už téměř nevyskytuje. Nebyly ale drogy ani mobilní telefony. Až se mi chce říct, že věznicе byly v té době daleko bezpečnější.

Jak se změnila za těch 28 let penitenciární psychologie?

Nás bylo málo a dělali jsme toho hodně. Museli jsme prostě zvládnout všechny oblasti. Když jsem nastoupila do vězeňství a hned asi za tři týdny jsem jela na Pracov na první poradě psychologů, bylo nás tam - třeba dvacet? Šli jsme večer do hospody U Jiřinky, a protože jsem zrovna ten den slavila narozeniny, poručila jsem všem panáka. Takže jich nemohlo být sto (smích). Myslím si, že psycholog ve vězeňství to má pořád stejné. Záleží hodně na jeho osobnosti, jak se dokáže prezentovat a jak přesvědčí svého nadřízeného o smyslu své práce. Ale pořád to bude někdo, kdo nebývá vždy pochopen, protože málokdo tomu rozumí. Je spousta možností, jak z výkonu trestu neudělat jen lágr, kde budou zlomení lidé, ale nabídnout něco, co by je aspoň trochu zlidštilo. To je v silách každého zaměstnance. Psycholog to umí lépe a měl by k tomu dostávat potřebný prostor.

Kdo byl pro vás, když jste nastoupila do vězeňství, osobností penitenciární psychologie?

Když jsem nastoupila v Brně, byla jsem tam jako psychologka první a nikoho takového jsem kolem sebe neviděla. Možná tam někdy někdo přede mnou byl, to já nevím. Mně řekli, že tam je nově zřízena tabulka psychologa. V té době ve věznicích nebylo ani moc lidí s pedagogickým vzděláním. Byli tam samozřejmě lékaři, ale z hlediska vyšší vzdělanosti to bylo všechno. Samozřejmě lidé začínali postupně studovat, ale nikdo tam tehdy nebyl, kromě mého vedoucího, který měl vystudovanou speciální pedagogiku, ale byl to především voják, tedy příslušník. V Brně jsem tedy nikoho takového v tomto období neviděla, ale hned záhy, na první poradě psychologů, jsem ty lidi začala vnímat. Už cestou autobusem na Pracov jsem se seznámila s Miloslavem Jůzlem a Marií Sotolářovou, na poradě byla třeba Miluška Urbanová, Slávek Nečas, Vláda Zikmund, Tonda Olejníček... Byli to velmi šikovní a schopní psychologové. První pocity po nástupu do věznicе byly: „Kam jsem to vlezla?“ a dokonce jsem si možná pár dnů říkala, že

už tam nikdy nepůjdu, protože mi tam hrozně chyběla taková ta akademická půda. Tím jakkoliv nechci povyšovat vzdělanost nad schopnosti, ale prostě to tehdy bylo pro mě úplně jiné prostředí a chybělo mi to tam. A na té poradě jsem si uvědomila, že ve vězeňské službě je spousta šikovných lidí, a když oni si vězeňství mohli vybrat jako svou profesi, tak já to určitě taky nevzdám a budu v tom pokračovat.

V INSTITUTU JSEM UČILA MOC RÁDA

Pak se stal vaším pracovištěm v Brně skoro pět let Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR, do té doby, než se přestěhoval do Stráže pod Ralskem. Jak vzpomínáte na své učitelské období za katedrou?

To bylo jedno z mých nejhezčích období. Asi bych do institutu nešla, kdybych už předtím nenavázala úzké kontakty s psychologkou Marií Sotolářovou a pedagogem Miloslavem Jůzlem. Také jsem si v určité

ročník internátně, to znamená, že tam byli přes týden ubytováni a na víkend odjížděli domů, 2. a 3. ročník jezdili do školy vždy na týden jednou za měsíc. Byla jsem tam i třídní. Vzhledem k tomu, že to byli příslušníci, museli se chovat patřičným způsobem a bylo to až legrační, protože jsem musela třeba kontrolovat úklid v ložnicích a pořádek ve věcech a dbát na to, aby chodili řádně ustrojeni (smích). Bylo to období, které si myslím užívali i studenti. Byli to dospělí muži, samozřejmě řada z nich už měla rodinu, byli ženatí, měli děti, a komu se poštěstí být celý týden v péči instituce a bez dozoru? Měli v Brně své oblíbené restaurace, kam pravidelně docházeli, a za nimi třeba i kamarádky. Myslím si, že je obrovská škoda, když institut o tuto akreditaci přišel. Vězeňská služba tak přišla o možnost si kvalitně vzdělávat své zaměstnance. Vždyť z těch studentů bylo posléze několik ředitelů věznic a jsem přesvědčena, že právě zde v rámci studia získali velice dobrý základ. Škola měla tradici a učili zde odborníci z praxe.

Rok 1994, IV VS Brno, slavnostní vyřazení

fázi v brněnské vazební věznicí řekla, že by nebylo špatné kultivovat vězeňský personál a že bych se o to docela ráda pokusila. Ale pedagogické schopnosti jsem tehdy vůbec žádné neměla a byla to pro mne velká neznámá. Nicméně jsem tu práci měla strašně ráda a měla jsem, možná to nějaký pamětník vidí jinak, pocit, že se mi ta práce daří. Řada studentů úspěšně odmaturovala, řada studentů vzpomíná dodnes, když je potkám, že to bylo fajn, z některých se stali studenti psychologie, protože ten obor je prostě zaujal, takže to bylo moc hezké období v mém profesním životě a ráda na něj vzpomínám. V té době v institutu probíhalo také studium na Střední pedagogické odborné škole, obor pedagogika. Příslušníci v Brně studovali 1. a 4.

V květnu roku 2018 jste si už v roli ředitelky připomněla 20 let činnosti specializovaného oddělu pro výkon ochranného léčení sexuologického ve Věznici Kuřim. V době jeho vzniku jste zde působila jako psychologka a počin to byl hodně novátorský.

Za mě už oddělení (pozn. od 1. 10. 2017 došlo ke změně v terminologii a z oddělení se staly oddíly) vzniklo lehce, protože roky předtím se o to pokoušela primárka Hajnová (pozn. MUDr. Růžena Hajnová, sexuoložka, nar. 1940) s ředitelem Mezníkem (rozhovor s PhDr. Jiřím Mezníkem publikován v ČV 2-3/2017). A já, když jsem přecházela z institutu do kuřimské věznicе, jsem tam šla už s tím, že zde budu pracovat. Ale přesto jsem musela ještě asi

rok čekat, než se to doopravdy rozjelo. Tehdy vzniklo specializované oddělení, které mělo jednak kategorii pachatelů se sexuálně motivovaným trestným činem, druhou skupinu tvořili důchodci nebo nemocní vězni, tedy odsouzení trvale pracovní nezařaditelní. Měli jsme k dispozici celé jedno patro.

Primářka Hajnová se od samého začátku výrazně angažovala. Jednou týdně, vím, že to bylo v pondělí, přijížděla v poledne do věznice, a protože si mě vybrala jako takového sparringpartnera, tak spolu jsme někdy odjížděly domů až třeba v devět večer. Přes den, v rámci běžné pracovní doby, na oddělení se prováděly aktivity, ale sexuologická ambulance bývala každé pondělí mnoho hodin. Primářka Hajnová byla velmi vstřícná a naučila mě spoustu věcí. Dokonce jsem za ní jezdila pravidelně i na její sexuologické pracoviště. Začátky fungování oddělení byly ale na dnešní dobu neuvěřitelné. Jezdily jsme s primářkou po věznicích, kde jsme studovaly spisy odsouzených s nařízenou ústavní léčbou, a přesvědčovaly

tří nejvyšší trest a nejrady mu ho useknout. I pro odborníky není čas-to jednoduché přijmout, že se jedná vlastně o záležitost defektu, za který ten jedinec de facto nemůže. Smyslem všech specializovaných činností pak je to, aby si dotyčný uvědomil, jak se dál musí chovat a že se musí chovat hlavně bezpečně. A myslím si, že jsme je na to docela solidně tehdy připravovaly.

Téměř každý psycholog si v sobě nosí nějaký životní příběh, který ve své praxi zažil a zasáhl ho více než osudy jiných. Vzpomínáte na někoho takového z vězňů?

Vzpomínám si na více příběhů a ten jeden je ještě z doby mého působení v Brně. Když jsem v Brně nastoupila jako psychologka, vykonával tam trest vězení odsouzený za dvojnásobnou vraždu. Byl odsouzen na 15 nebo na 14 let, to teď přesně nevím, a v té době tam pracoval jako knihovník. Co se stalo? Jeho manželka tehdy navázala vztah s kolegou z práce, rozvedla se

mu skončí trest, se normálně zapojil do života. Podporovali ho přátelé a také církev, která za něj podala žádost o milost. Na svobodu se dostal asi po deseti letech. Přátelé mu venku zajistili práci, a protože byl předtím myslivec, začal dělat správce bažantnice. Bydlel v hájence a začal nový úspěšný život. Musím se přiznat, že jsem v momentě, kdy ho propustili, možná neprofesionálně s ním nezpřetrhala vztahy a že jsme jej občas navštívili ještě s kolegou vychovatelem. Prostě jsme ho jeli čas od času povzbudit. A protože pocházel z Orlických hor a chtěl do pořádného lesa, tak se po čase vrátil ke Kralickému Sněžníku, zase na hájenku. Dnes o něm, jak žije, nic nevím.

ASI NEJVÍC JSEM PYŠNÁ NA VĚZNICI VE SVĚTLÉ NAD SÁZAVOU

Nařízením ministra spravedlnosti byla dnem 1. března 2000 zřízena Věznice Světlá nad Sázavou. Vy jste do věznice jako ředitelka nastoupila 1. května 2000 v době, kdy areál ani zdaleka nepřipomínal věznici (pozn. objekt předtím sloužil jako škola v přírodě). Ve všech blocích byla mimo jiné dětská sociální zařízení a v objektu nebyla jediná vězeňkyně, ale ani zaměstnanec. Jak vzpomínáte na tuto pionýrskou dobu ve Světlé?

Byla to taková sázka do loterie (smích). Když jsem ve svém životě dělala nějaká zásadní rozhodnutí, tak jsem je vždy konzultovala se svými dětmi. Bylo pro mne důležité vědět, jak by to zvládly, když bych přes týden nefungovala. A děti mi tehdy řekly, ať se do výběrového řízení přihlásím, že každého nutím, aby se snažil dosáhnout co nejvíc, a teď že bych to neměla udělat já? Tak jsem to zkusila. Nevím, jak probíhají výběrová řízení teď, ale tehdy jsem tam byla celé dopoledne a všichni ředitelé odborů mě zkoušeli ze své problematiky. Pak mi přišel dopis, že jsem podmínkám výběrového řízení vyhověla. Mezitím jsem jezdila do Světlé dělat psychotesty uchazečů, neboť tam probíhala velká náborová akce. A tak jsem si vlastně některé lidi sama vybrala, za což jsem byla ráda, protože někteří jsou tam doteď. Byla to taková první vlna zaměstnanců, se kterými jsem se poznala trochu více než potom jenom z ředitelské pozice. Když jsem jela poprvé do Světlé nad Sázavou, věděla jsem, že tam existují sklárny, ale v životě jsem tam nebyla. A řekla jsem si, že dám na první dojem, a když se mi tam nebude líbit, prostě tam nenastoupím. A jak jsem jela kolem té Sázavy,

Rok 2008, výročí SpO (zleva Kalivodová, Zvěřina, Hajnová), Foto Archiv V Kuřim

jsem odsouzené, aby se přemístili do Kuřimi a pracovali tam na sobě, což nebyla jejich povinnost. Oni věděli, že léčbu absolvovat musí, ale až po výkonu trestu, a my jsme jim nabízely možnost zahájit léčbu už v průběhu a prostě jsme je přesvědčily, že to pro ně smysl má. Léčba měla efekt a primářce Hajnové se podařilo docílit i toho, že soudy akceptovaly v řadě případů návrhy z věznice na přeměnu ústavní léčby na ambulantní. Takže tito odsouzení už po výkonu trestu nemuseli do léčebny.

Sexuální devianti jsou stále veřejností nejvíce odsuzováni, nicméně málokdo této problematice skutečně rozumí a uvažuje o problému v intencích nemoci. Je to zkrátka pachatel, který provedl něco odporného a hnusného, za to mu pa-

s ním a tento kolega jej docela nešetrným způsobem stále provokoval a vysmíval se mu, že si neuměl udržet manželku. Skončilo to tak, že manželku zastřelil, chlapa taky a následně se pokusil o sebevraždu. Dal si flintu pod bradu, roztříštil si čelist a na plastické chirurgii mu zachránili život a složité ho dávali dohromady. Od samého začátku trestu se choval jako člověk, který spáchal něco strašného. Něco, co samozřejmě nelze tolerovat, možná pochopit. Možná. A i on to tak přijímal a jako do té doby slušný člověk se s tím obtížně vyrovnával. Připravil o život matku svých dětí a jeho děti, i následně pod vlivem výchovy prarodičů, si k němu v té době nenacházely žádný vztah a ani potom, byť jsme se je snažili oslovovat. Všichni ve věznici stáli o to, aby, až

kde je neskutečně krásná příroda, tak ten první dojem byl prostě super. A další moment, který rozhodl (smích)? Když jsem šla poprvé do města, procházela jsem v podstatě kolem takové garáže, kde měli velkou ceduli „Moravská vína“, a já jsem tam vešla. Byl tam manželský pár a já jsem si tam dala na stojáka u nich víno a klábosila. A pamatuji si, jak mi ta paní říkala: „Děvčátko, co tady budete dělat? Vy budete v té věznici? A to byly takové hezké momenty, kdy jsem si říkala, že to tam určitě bude dobrý. Pravda byla ale taková, že zpočátku to bylo docela kruté. Bydlela tam spousta zaměstnanců bývalé školy v přírodě a bylo zapotřebí je někam přestěhovat, aby se objekt mohl rekonstruovat. Fungovala tam dobrá spolupráce s radnicí, protože to byli oni, kdo přesvědčil v té době obyvatele Světlé, aby tam místo školy byla věznice. Pan starosta mi vycházel velice vstříc, a i když ti lidé nějakou dobu tušili, že budou muset objekt opustit, prostě v objektu první měsíce stále bydleli a byli naštvaní, že musí odejít z dobré práce. Chovali tam králíky a až provokativně věšeli prádlo, ale nakonec se to všechno urovnalo. Někteří tam dokonce zůstali pracovat, třeba zdravotní sestra, vychovatelka a údržbář. Věznice se začala rekonstruovat a těch pět let stačilo na to, aby se hezky zajela. Zaměstnanci byli většinou noví a místní, buď skláři, nebo lidé ze zemědělství, všechno se vlastně učili a učili se to nezaujatě, neovlivnění nikým z dřívější doby, tak-

Věznice Světlá v době rekonstrukce, Foto Archiv V Světlé

že se to učili tak, jak se to má dělat. Měla jsem tam dobrý tým lidí a z mnohých se stali mí celoživotní kamarádi. Rozjeli jsme oddělení pro matky s dětmi a moc se mi nechtělo odcházet od nedokončené práce, protože pořád se ještě dostavovala zeď, dělalo se elektronické zabezpečení, ale to už mě minulo, protože jsem odcházela do Kuřimi. Tehdy to opravdu bylo, jak se říká, na základě převelení tehdejšího generálního ředitele Ludka Kuly, protože z kuřimské věznice odcházel ředitel Jirka Mezník do důchodu. Do ředitelského křesla ve Světlé nastoupila po mně Kamila Meclová (rozhovor s Kamilou Meclovou byl publikován v ČV 1/2018).

VŽDY JE TO O LIDECH

V čele této ženské věznice jste stála pět let, poté jste přijala nabídku na místo ředitelky Věznice Kuřim. Jak moc velký rozdíl je řídit ženskou a mužskou věznici?

Co se týká řízení, tak v tom nevidím žádný rozdíl. Systém je nastaven, zejména bezpečnostní záležitosti jsou dány. To je jedno, jestli je to ženská, nebo mužská věznice. Platí zkrátka stejná pravidla pro střežení, pro chod oddělení atd. Rozdíl je, řekla bych, v atmosféře vlastního výkonu trestu. A důležitý je také tým oddělení výkonu trestu, jak nastaví zacházení nebo co vymyslí pro skupiny odsouzených. Například v ženské věznici to bylo hodně tvůrčí a bylo tam dost lidí naladěných na to, aby odsouzené ženy v čase, kdy nejsou v práci, dělaly něco smysluplného. Odsouzené ženy tam vyráběly nádherné věci, byly spokojené, protože dělaly činnosti, které k ženám patří. Mužská věznice vyžaduje zase mužské prvky. A samozřejmě také mentalita vězněného muže a vězněné ženy je zcela odlišná. Mně osobně se lépe pracuje s muži a možná je to přirozené. S ženami se mi pracovalo také dobře, ale kolikrát se řešily hloupé, zbytečné spory. Takové ty ženské tahanice, žárlivost, drobné či větší zákeřnosti. Tohle muži nedělají. Buď si to vyřídí ručně anebo jsou to záležitosti mezi nimi, ale nezatahují do toho moc personál. Takže z hlediska řešení situací je to přimochařejší, přehlednější a čitelnější.

Je vězeňské prostředí skutečně jen místem smutku a beznaděje, jak se někdy uvádí?

Zda je vězení místem smutku a beznaděje, vězni příliš ovlivnit nemohou. Ovlivnit to může personál a je otázkou, jestli to ovlivnit chce.

Rok 2004, Věznice Světlá

Rok 2009, Věznice Kuřim, Archiv V Kuřim

Pokud ano, tak to tak být rozhodně nemusí. Může ale někde stále převládat názor, že to je místo, kde je zapotřebí se chovat s veškerou vážností a důsledností a projevit nějakou lidskost nebo pozitivní emoce se moc nenosí. Já si myslím, že kdo pracuje ve vězeňství, tak by se sám v rámci své vlastní psychohygieny měl snažit, aby se tam lidi mohli smát, kolegové i vězni. Přijde mi to zdravé. A nevím, proč by zrovna vězení mělo být místem, které pro člověka zdravé není. Už to, že jsou tam lidé zbaveni svobody, je obrovská ztráta. Samozřejmě že je to proto, že něco provedli, to já vůbec nezpochybňuji. Neznamená to ale, že by tam vězeň musel za každou cenu psychicky strádat tak, že budeme mít ve věznicích přes dvacet tisíc zlomených duší. Takový člověk nevymyslí nic pozitivního.

Říká se, že ženy v uniformě, k tomu ve vedoucích funkcích, to mají těžší.

Co si o tom myslíte?

Já nevím, já jsem to takto nikdy nevnímala. Když jsem přišla do Světlé, oběma svým zástupcům, ještě než se stali mými zástupci, jsem řekla, aby si rozmysleli, jestli chtějí se mnou spolupracovat. Jestli snesou mě jako nadřízenou, jestli snesou nad sebou jako nadřízenou ženu. Oni mně tehdy řekli ano a nikdy mi nedali najevo, že tomu tak není. A nebyla jsem k nim nijak zvlášť shovívavá, protože věznice se buďto dovala a já jsem chtěla, aby to šlapalo a abych byla úspěšná. Dodnes si pamatuji ten pocit, protože k nám v té době pravidelně a soustavně někdo jezdil na kontrolu, a našli se někteří muži, kteří mi neustále dávali najevo, že to nemůžu zvládnout, že na to nemám. A já, i když si o sobě nemyslím, že bych byla nějak výrazně ambiciózní, tak jsem si vždycky říkala, že prostě musím ukázat, že to zvládnou, protože neúspěch jsem si neuměla představit.

A myslím si, že nakonec museli přiznat, že se mi to podařilo. Samozřejmě díky týmové práci.

Když jsem přišla do Kuřimi, byla to úplně jiná situace. Nastupovala jsem tam po řediteli-muži, zástupce jsem měla muže, který byl výrazně militantní, a v podstatě všichni byli hluboce přesvědčeni o tom, že ho budu muset vyhodit. Ale ono se řekne vyhod' ho, to jsou jen prázdná slova protože existuje nějaký zákon. To nejde, a já jsem to ani neměla v úmyslu udělat. Bylo to ale období pro mě dost složité, protože i jeho jsem musela přesvědčit, že jsem člověk na svém místě. Nakonec jsme spolu docela fungovali. Také bylo náročnější přijít do věznice, která jede roky na nějakých zavedených principech, osvědčených a dejme tomu i pohodlných. A teď přijde někdo, ještě k tomu žena, a chce to jinak. Ze začátku jsem proto možná tyto věci více prožívala, ale nemyslím si, že je to úplně jenom o pohlaví. Každý je srovnávaný s někým a konfrontovaný s něčím.

Přes 28 let jste pracovala v českém vězeňství. Na co nejvíce jste ze své práce pyšná?

Já jsem si vždy říkala, že bych to strašně chtěla být já, kdo si rozhodne, kdy odejde. Protože někdy se bohužel stává, že je člověk pod tlakem a musí odejít, nebo je žádoucí, aby odešel. K tomu jsem nechtěla nikdy dospět, abych udělala fatální chybu, která by znamenala odchod. Ve vězeňství jsem našla pro sebe spoustu pozitivních věcí a práce mě hrozně bavila. Je pravda, že nyní, již v důchodu, tak trochu lituji těch 18 let ve funkci ředitelky, protože mě toto období připravilo o 18 let práce v oboru, který jsem si vybrala už ve svých 15 letech a neskutečně mě zajímá stále. Samozřejmě, že nějaké poznatky z oboru bylo možné aplikovat ve funkci, ale o psychologii jako takové to nebylo. Teď se k ní znovu vracím a mám z toho radost.

A na co jsem pyšná? Možná jsem pyšná na Světlou, protože z ničeho, doslova z ničeho se vybuďovalo zařízení, které, když jsem ho po pěti letech opouštěla, bylo na vysoké úrovni. Bylo tam všechno uzpůsobeno nadstandardnímu, a tím myslím na poměry českých věznic, výkonu trestu žen a jsem přesvědčena o tom, že si to ženy zaslouží, byť se jedná o vražedkyni, zlodějkou nebo lupičku. Každá žena má své ženské sny a stereotypy, a i když je ve vězení, zaslouží si, aby ta ženskost byla aspoň v nějaké podobě zachována. A prostředí v tom hraje významnou roli. Ve Světlé se to tak určitě podařilo, protože každý, kdo tam kdy přišel, tak rozhodně neměl pocit, že by to bylo místo hrůzy a smutku. Také z období působení v institutu mám hodně pěkných vzpomínek.

Rok 2014, Věznice Kuřim, Foto Archiv V Kuřim

Služební poměr jste ukončila na pozici ředitelky Věznice Kuřim ke konci roku 2018. V současné době jste se vrátila alespoň na krátký úvazek do brněnské věznice, kde na detenci vedete terapeutickou skupinu. Co vás vedlo k návratu do pracovního shonu?

Mám dvě vnoučata, která mi dělají velkou radost. Vždycky jsem byla ale hodně aktivní, tak jsem si říkala, že by bylo fajn ještě k tomu babičkování něco málo přidat. Přece jenom mi obor psychologie nedá spát. Jednoho dne mi zavolał ředitel z Brna, že by na detenci potřebovali k deviantům a ženám někoho na terapeutickou činnost s nimi. Chvilí jsem nad nabídkou uvažovala. Ve vězeňství jsem si prošla leccím, ale s detencí jsem žádnou zkušenost neměla, tak to pro mě byla trochu výzva. Ale nakonec jsem řekla, že ano, že do toho půjdu. Nyní vedu v detenci dvě skupiny, jednu s devianty, druhou s ženami. Se sexuálními devianty mám zkušenost z Kuřimi a se ženami zase svým způsobem ze Světlé. Snažím se, aby chovanci-sexuální devianti pochopili podstatu svého problému a jednoho dne třeba mohli přejít do ústavní léčby. U chovankyň-žen je to složitější, protože ve skupině mezi nimi není žádný spojující prvek. Každá je jiná: psychotičky, mentální retardace, osobnostní poruchy... Tam se snažím, aby na sobě pracovaly, aby se každá podle svých možností a diagnózy trochu měnila. Je to pro mne zajímavá práce a zkušenost. Chovanci se na skupinách pomalu otvírají a dokážou mi nyní sdělit i takové ty nejintimnější momenty své psychiky. A troufnu si říct, že v některých případech to třeba ještě nikdy nikomu neřekli. A z toho mám terapeutickou radost a chci ji proměňovat v to, aby se to v nich odrazilo pozitivně. Aby to hrozné sdělení vedlo k určitému poznání sebe sama, a už je na mně jako na terapeutovi, abych chovance dál správně nasměrovala. Zákon o detenci tady existuje, ale není to jenom místo, kde se ti lidé internují od společnosti mnohdy na nekonečně dlouhou dobu tak, aby nemohli ubližovat, aby nebyli nebezpeční.

Čím se ve svém životě řídíte? Máte nějaké životní motto?

Dum vivimus, vivamus. Dokud žijeme, žijme. To mám už do maturity, protože jsem měla na gymnáziu latinu a naše třída si vybrala toto motto na stužku. Líbilo se nám mimo jiné proto, že není poplatné době. A snažím se podle něj v životě i řídit. Vždyť mi bude 66 let a nemám vůbec žádný volný čas. Kromě jiného jsem teď začala jezdit učit také

na střední školu do Boskovic, a to je teda masakr, protože jsem si nikdy v životě nemyslela, že bych mohla učit aplikovanou psychologii malé děti. Studentům je třeba 18 let, ale nejsou to zkrátka dospěláci, na které jsem byla dosud zvyklá. A vůbec jsem netušila, jestli to zvládnou. Je moderní doba, každý z nich má mobil v ruce a hledá si ve vyučování na internetu, jestli jim to říkám správně. Ale líbí se mi to hodně, je to zase něco úplně jiného. Mám potřebu to předávat dál, a jak je dobrým zvykem, v rodině to jde těžko, tak se snažím aspoň mimo rodinu pronášet moudra (smích).

Ve svém volném čase se věnujete chataření, ráda cestujete a navštěvujete kulturní představení. Sama jste už říkala, že jste pyšnou dvojnásobnou babičkou. Jak jinak ráda trávíte svůj volný čas?

Od roku 2000, kdy jsem šla do Světlé, mám chatu. Vybraly ji moje děti na inzerát a nachází se asi půl hodiny cesty od Brna v krásném prostředí. Začíná tam Vysočina, díváme se do údolí na řeku a na les kolem, což mě strašně uklidňuje.

Jezdíme tam teď hodně, protože to tam vnuci prostě milují. Já ale v podstatě ani nyní nemám skoro žádný volný čas. Pomáhám s péčí o vnuky, a když přijedu domů, připravuji se na skupiny s chovanci nebo na výuku ve škole. Možná si někdo myslí, že to sypu z rukávu, ale na každou skupinu si dělám přípravy. Také k výuce ve škole jsem teď připravovala tematické plány na předměty, které tam učím, a připravuji se také na každou vyučovací hodinu. Učím dvouhodinové a udržet pozornost a zájem studentů je náročné. A když mám volný čas, jdu ráda s kamarády na pivo, protože mám, bohužel, docela ráda na stará kolena pivo. Dříve jsem preferovala více víno, ale teď převládá pivo, což je špatně, protože jde na tloušťku (smích). Občas jdu na nějakou přednášku, samozřejmě o „zločincích“ nebo o něčem takovém patologickém, do divadla nebo na koncert. Dost jsem také teď začala nakupovat knihy. Napsala jsem i seznam dětem, aby mi nekupovaly žádné hlouposti, protože nic jinak nepotřebuji. Jsem ve svém životě neskutečně šťastná a přála bych každému takový život.

PhDr. Zuzana Kalivodová se narodila 22. října 1953 v Lounech. Po gymnáziu vystudovala v letech 1974–1979 na Filozofické fakultě UJEP v Brně (dnes MU Brno) jednooborovou psychologii, o rok později zde získala titul PhDr.

Po ukončení VŠ studia pracovala jako psycholožka v Pedagogicko-psychologické poradně v Břeclavi, v Jedličkově ústavu v Liberci a krátce také ve Středisku vrcholového sportu v Brně, kde působil její manžel jako trenér.

U Vězeňské služby ČR (dříve Sbor nápravné výchovy) pracovala od 1. října 1990 do 31. prosince 2018. Nejdříve od 1. října 1990 do 31. prosince 1991 jako psycholožka ve Vězeňské věznici Brno, poté od 1. ledna 1992 do 31. července 1996 jako vedoucí odborný učitel psycholog v Institutu vzdělávání VŠ ČR v Brně. Po přestěhování brněnského Institutu vzdělávání VŠ ČR do Stráže pod Ralskem působila až do konce dubna roku 2000 ve Věznici Kuřim jako psycholožka. Od 1. května 2000 do 30. dubna 2005 byla ředitelkou ve Věznici Světlá nad Sázavou, poté, až do odchodu do důchodu 31. prosince 2018, vykonávala funkci ředitelky ve Věznici Kuřim.

Je rozvedená. Má dvě děti a není žádným tajemstvím, že se „jablko nezakutálelo daleko od stromu“. Dcera Gabriela Slováková je známou iniciátorkou projektu Yellow Ribbon Run v ČR a v současné době řídí Věznici Kuřim. Radost jí dělají dva vnuci Matyáš a Adam.

VEŘEJNÁ SBÍRKA NA POMOC ADELCE

MARKÉTA PRUNEROVÁ
ROBERT BLANDA

Osud bývá mnohdy až nepochopitelně krutý. Svě o tom ví i rodina účetní vězeňské služby Jany Bittnerové. Její pětiletou vnučku Adélku letos v červnu postihlo úplné srdeční selhání. K jejímu uzdravení bylo zapotřebí provést transplantaci srdce, na kterou Adélka několik měsíců čekala.

ČÍSLO ÚČTU: **4200555535**
KÓD BANKY: **6800**
VARIABILNÍ SYMBOL: **145431**
Sberbank

Rodinu tak živí pouze otec Pavel Holčák, i on však musel práci omezit, aby se mohl starat o nemocné členy své rodiny. Rodinu své dcery všemožně podporuje také babička Jana Bittnerová. Stará se o dvojčata, navštěvuje vnučku v nemocnici, vypomáhá manželovi své dcery s péčí o domácnost a samozřejmě i finančně přispívá rodině.

Dlouhá cesta k uzdravení

V současné době, po náročné operaci, čeká Adélku rekonvalescence, což pro její rodinu znamená další komplikace a nutnost rozsáhlých úprav v bytě, včetně vytvoření aseptického prostředí. Případnou finanční pomoc využijí na nákup zdravotních potřeb a pomůcek pro

Adělčinu léčbu a rehabilitaci, ale také pro zajištění péče o Adělčinu sourozence a chodu celé rodiny.

Prosíme, pomozte i vy Adělčině rodině, která se ocitla v těžké situaci, a přispějte do sbírky převodem nebo vkladem finanční částky na transparentní sbírkový účet Nezávislého odborového svazu PČR, vedený u Sberbank. Dbejte, prosím, na uvedení správného variabilního symbolu a mějte na paměti také termín ukončení sbírky. Veřejnou sbírku vyhláší Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky s podporou Nezávislého odborového svazu Policie České republiky v souladu s ustanovením § 4 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb. o veřejných sbírkách.

Ve středu 9. října se podařilo najít pro Adélku vhodné srdíčko a úspěšně provést transplantaci. Zotavení po takto těžké operaci je ale u malé holčičky, jako je Adélka, velmi náročné. Cesta k jejímu úplnému zotavení bude proto ještě dlouhá. Rekonvalescence přináší řadu komplikací, které musí Adélka spolu se svou rodinou překonat. Několikaměsíční hospitalizace výrazně poznamenala její psychiku, vyvolala u ní poruchu příjmu potravy a celkové vyčerpání organismu. Adélka má další dva sourozence, tříletá dvojčata Vítka a Jindřišku, jež rovněž vyžadují náročnou péči. Adělčina matka pracovala řadu let na generálním ředitelství Vězeňské služby ČR jako účetní, v červenci ale onemocněla rakovinou, takže se musí podrobovat náročné a vyčerpávající léčbě.

Již nyní Vám všem děkujeme za projevenou solidaritu a podporu.

JUDr. Milan Štěpánek
předseda NOS PČR

genmjr. PhDr. Petr Dohnal
generální ředitel VS ČR

SYSTÉM PŘÍPRAVY A VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉHO PERSONÁLU V NORSKU

FRANTIŠEK VLACH

V nedávné době jsem měl možnost společně se zástupci Ministerstva spravedlnosti ČR a Probační a mediační služby ČR navštívit Norsko, abychom se blíže seznámili se systémem vzdělávání a přípravy vězeňského personálu. Rád bych se s vámi podělil o načerpané poznatky a postřehy a tím vám umožnil tento systém vzdělávání blíže poznat a případně porovnat se systémem přípravy a vzdělávání vězeňského personálu v České republice, které zajišťuje Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem.

Vysoká škola a vzdělávací středisko vězeňské služby (norský název vzdělávací instituce: Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter, dále jen „KRUS“) sídlí na adrese Solheimsgata 21, 2000, Lillestrøm. Město Lillestrøm se nachází přibližně 17 km východně od Osla a žije v něm okolo čtrnácti tisíc obyvatel. Toto krásné malé město vzniklo v 19. století okolo farmy a vodní pily na řece Nitelva.

KRUS je resortní vzdělávací institucí s akreditací univerzity. Budova KRUS byla původně administrativní budovou, k jejíž rekonstrukci došlo

v roce 2015, kdy byla uzpůsobena pro potřeby výuky. KRUS si tak v této budově mohl vytvořit dle svých představ a potřeb posluchárny, tréninkové cely a tělocvičnu.

Od roku 2012 nabízí KRUS akreditovaný dvouletý vzdělávací program pro nově nastupující zaměstnance. V lednu roku 2019 byl prvně spuštěn také bakalářský studijní program.

Vlastní univerzita využívá z celé budovy tři poschodí, kdy v prvních dvou patrech jsou učebny a posluchárny, ve třetím patře se nacházejí kanceláře učitelů a vedení školy.

V budově sídlí také vedení Vězeňské služby Norska. Organizační struktura norského vězeňství je dána již od roku 2013 a systém jejího řízení je následující: Ministerstvo spravedlnosti a veřejné bezpečnosti Norska řídí Ředitelství Vězeňské služby Norska, a to následně řídí pět regionů, do kterých je celá oblast Norska rozdělena, a také univerzitu KRUS. Ředitelé jednotlivých regionů mají ve své působnosti jak věznice, tak i střediska probační služby. V Norsku je v současnosti 42 věznic, které mají přes 60 poboček, aby vězeňská zařízení byla co nejbližší

k bydlišti vězňených osob. Vedle toho na území Norska působí i 15 kancelářů probace.

KRUS v kostce

KRUS je jedinou vzdělávací institucí pro Vězeňskou službu Norska. Realizuje jak vzdělávání, kurzy a konference, tak se i spolupodílí na národním i mezinárodním výzkumu. Škola má přibližně 60 zaměstnanců, z toho je 30 učitelů (lektorů). Působí zde tři profesori, 20 % lektorů má titul Ph.D. Za rok projde všemi formami vzdělávacích aktivit zhruba 2 500 osob. Tyto aktivity jsou určeny nejen pro zaměstnance vězeňské služby, probační služby, ale také ke vzdělávání mistrů v dílnách (u nás ve VS ČR je to SOU) nebo pro neziskové organizace a jejich partnery spolupracující s vězeňskou službou.

Z hlediska organizačního je KRUS rozdělen do čtyř hlavních oddělení: administrativní (informační centrum, recepce, informační technologie), studijní (běžné a bakalářské studium), oddělení dalšího vzdělávání (kurzy a konference) a výzkumné oddělení.

Systém přijímání nových studentů – zaměstnanců věznic je jiný než v České republice. O přijetí rozhoduje komise univerzity, která je složena z regionálního ředitele, ředitele věznice, dvou zástupců odborů a ředitele KRUS. Zájem o práci ve Vězeňské službě Norska je veliký, a její vedení si proto své nové zaměstnance velmi pečlivě vybírá. Z informací, které jsme obdrželi, si například v roce 2016 podalo přihlášku celkem 1 200 uchazečů, ze kterých bylo přibližně 500 pozváno k přijímacímu řízení na zhruba 150 volných míst.

Vysoká úspěšnost studia

Úspěšnost studia na KRUS je velmi vysoká, například z přijatých 175 studentů úspěšně ukončilo studium 166 studentů. Pokud univerzita vybere zájemce o studium, je dotčený student příslušníkem (zaměstnancem) Vězeňské služby Norska. Byli jsme informováni o tom, že velice kladou důraz na výběr a kvalitu uchazečů. Obvykle jeden až dva studenti skončí sami, v ostatních případech ukončí studium studentovi vedení univerzity.

Podmínkou přijetí ke studiu na KRUS je ukončené středoškolské studium (v Norsku je to i střední vzdělání bez maturity), dobrý zdravotní stav, trestní bezúhonnost, řídicí oprávnění skupiny B, fyzická zdatnost. Při výběru se musí dodr-

žovat genderová rovnost, a proto je z celkového počtu přijatých studentů cca 45 % žen. Dále se přijímá cca 10 % studentů – cizinců, kteří nemluví norský nebo anglicky. Přijímací zkoušky začínají nejprve písemným testem v délce 40 minut (sleduje se vyjadřovací schopnost studenta), poté následují fyzické testy (kliky, lehy-sedy, běh na 10 minut, kde se sleduje vliv fyzické zátěže na chování) a nakonec je veden s uchazečem strukturovaný rozhovor. Položili jsme dotaz ohledně tetování na těle. To zde není překážkou, ale sleduje se, co dané tetování na těle znamená. Brýle u příslušníka také nevdá a může je nosit.

Od roku 2012 musí příslušníci absolvovat dvouletý vzdělávací program (u nás to lze přirovnat k vyšší odborné škole). Studium začíná v lednu a končí v květnu, následuje rok praxe ve věznici a poslední semestr jsou studenti opět ve škole, kde mají jak teorii, tak přípravy ke zkouškám. Od roku 2018 mají připravený tříletý bakalářský program, jenž byl spuštěn v lednu 2019.

Můj zájem směřoval k získání dalších informací o bakalářském studiu, které KRUS zahájil v lednu 2019. Délka studia je tři roky a KRUS obdržel akreditaci svého studijního oboru po 10 letech intenzivní přípravy. Akreditaci lze získat u národní akreditační instituce, kde jsou jasně dány požadavky na akreditaci bakalářského studijního programu. Dle informací, které jsme obdrželi, je postavení školy obdobné jako například Policejní akademie ČR. Univerzita je v síti veřejných škol a musí se řídit zákonem o vysokých školách. Její činnost se tedy řídí obecnými pravidly, která platí na veřejných vysokých

školách, tj. publikační a výzkumná činnost, akademický senát, který je složen ze zástupců studentů, požadované vědecké hodnosti u vyučujících atd. V současné době je stále základní studium dvouleté (platí od roku 2012), ale v lednu 2019 byl zahájen pilotní projekt tříletého bakalářského studia.

Stejně potíže

Obtíže, se kterými se potýkají při realizaci akreditovaného studijního programu, jsou obdobné jako u nás v České republice. Základním problémem je získávat odborníky, kteří mohou zaštitit příslušné studium v daném kurzu či školení, a podporovat další profesní vzdělávání u zaměstnanců obou služeb – Vězeňské služby ČR a Probační a mediační služby ČR.

Během pracovní cesty jsme měli možnost i blíže poznat prostory, které má univerzita pro potřeby výuky a přípravy nových příslušníků. Velkou část tvoří malé učebny pro přípravu a řešení úloh ve skupině a pro samostatnou přípravu. Dále je zde velká multimediální posluchárna pro cca 300 studentů, knihovna, jídelna, tělocvična, posilovna a výcvikové centrum pro praktický nácvik na celách a chodbách ve věznicích. V Norsku příslušníci vězeňské služby nejsou vyzbrojeni střelnými zbraněmi, a proto se v areálu školy nenachází ani střelnice či jiná učebna určená k manipulaci se zbraněmi. Celý areál je moderní a velice promyšleně a koncepčně vybaven.

Jak jsem uvedl, v současné době je stále studium dvouleté (pilotně se ověřuje bakalářské studium, které je už tříleté), kdy část studia probíhá ve věznicích, tzv. školních věznicích, kterých je celkem 11. V nich jsou určení patroni, kteří mají na

starost studenty, jeden patron má pět až šest studentů (ve věznici už jinou činnost nevykonává). Celkem může být ve věznici až 30 studentů. Patrony má na starost jeden vedoucí, který je ve spojení s KRUS. V týdnu mají studenti dva dny teoretické přípravy, kdy probírají další látku, plní skupinové či individuální úkoly. Zbýlé tři dny jsou věnovány praktické přípravě, kdy studenti procházejí všechna stanoviště ve věznici pod dohledem patrona. V průběhu praxe jsou studenti podrobeni sedmi testům, které jsou jednotné a připravují je učitelé z KRUS. Testy jsou pak prostřednictvím vedoucích patronů jednotně realizovány ve všech školních věznicích.

Méně specialistů

Zajímavou informací bylo, že v norských věznicích nepracuje tolik specialistů jako ve věznicích v ČR. Jejich snahou je, aby tzv. specialista

radil zaměstnancům a připravoval je pro výchovnou práci ve věznici, není přímo určen pro práci s vězňnými osobami.

Výuka ve škole začíná ráno v 8:00 v přednáškovém sále, po ukončení bloku (1,5 hod) jsou studenti rozděleni do malých pracovních skupin po cca sedmi až osmi studentech a ty jsou pak v jednotlivých učebnách, kde pracují ve skupinách. Dříve s nimi byl lektor, který jim pomáhal. Nyní je více kladen důraz na samostatnost, ale vedení univerzity přiznává, že budou muset opět více zařazovat lektory i do těchto pracovních skupin. Odpoledne se pak sejdou a projdou vyhotovené písemné výstupy a řešení zadaných úkolů. V daný den se učí pouze jeden předmět.

V prvním semestru mají studenti tři předměty:

- Introduction to the role of the prison officer and the Norwegian Correctional Services – ethics – security and risk – rehabilitation work (Úvod do úkolů vězeňského zaměstnance a Vězeňské služby Norska – etika – bezpečnost a rizika – resocializační práce, pozn. autora: nejedná se o doslovný překlad, ale je to volný překlad vzhledem k názvům předmětů užívaných v ČR)
- The Law of execution of sentences and other legal topics (Zákon o výkonu trestu a další právní otázky)
- Crime and punishment criminology and Crime policy (Kriminologie trestného činu a trestu a trestní politika)

Dříve studenti absolvovali postupně jeden předmět za druhým. Nyní musí studovat všechny tři předměty současně a na konci semestru složit zkoušky z daných předmětů. Dříve byla zkouška hned po ukončení předmětu.

Ve druhém a třetím semestru mají tyto tři předměty (výuka a příprava probíhá ve školních věznicích):

- Safety, Security and Risk Management I (Bezpečnost, zabezpečení a řízení rizik)
- Community, Reintegration nad Socialwork I (Společnost, reintegrace a sociální práce)
- Introduction to the role of the prison officer and the Norwegian Correctional Services II (Úvod do úkolů vězeňského zaměstnance a Vězeňské služby Norska II)

Jednou za semestr přijedou přímo vyučující z KRUS se podívat, jak probíhá praxe ve školních věznicích, a domluvit další postup s vedoucím patronů a také jednotlivými patrony.

Ve čtvrtém semestru mají studenti tyto tři předměty:

- Safety, Security and Risk Manage-

ment II (Bezpečnost, zabezpečení a řízení rizik II)

- Community, Reintegration nad Socialwork II (Společnost, reintegrace a sociální práce II)
- Professional Knowledge and Ethics (Profesní znalosti a etika)

Na závěr vykonávají studenti zkoušky, kde dostanou jedno komplexní zadání (případová studie) a k tomu mají dalších šest podúkolů.

Obědy jsou dotované a příslušník zaměstnanci vězeňské služby a po dobu studia pobírají plat. Studenti mají možnost využít pro stravování jídelnu, která je v budově v přízemí. Obědy jsou dotované a příslušník zaplatí pouze 400,- NOR za měsíc (1 norská koruna = 2,6 českých korun). Všechny ostatní služby si student musí hradit. Ubytování není zajištěno ze strany KRUS a je na každém studentovi, jak si jej zajistí. To samé platí o dalším stravování.

Na náš dotaz, proč tomu tak je, odpověď zněla, že přece studenti dostávají plat.

Aby univerzita mohla fungovat, musí být také realizována činnost v oblasti výzkumu. V oddělení výzkumu je zařazeno celkem osm osob s tím, že musí i částečně zajišťovat výuku. Výzkumná část se člení na výzkumy z vlastní iniciativy a dále na výzkumné úkoly, které jsou zadány z ministerstva nebo ředitelství. Vždy se snaží o zachování vědecké autonomie, i když u některých projektů jsou politické tlaky na to, co se má velmi rychle a přednostně zkoumat, jako je například Výzkum recidivy v Norsku, kterým se chce norská vláda prezentovat. Z vlastní iniciativy KRUS realizoval výzkumné projekty, jako jsou sebevraždy, násilí ve věznicích, mladí ve věznicích, práce dozorců atd. Část výzkumů se týká i možností zkvalitnění profese pracovníka ve vězeňství. Probíhají rozhovory s dozorci, sběr dat. Výsledky výzkumu jsou publikovány v odborných časopisech, v odborné literatuře, studenti jsou informováni v rámci studia, na konferencích. Výzkumné oddělení KRUS spolupracuje s dalšími vysokými školami, vytváří síť kolegů z vědeckých pracovišť. Univerzita spolupracuje s ostatními školami v zahraničí (Holandsko, Belgie a další státy).

Probační služba mimo systém

Pro zaměstnance probační služby není v současnosti připraven odpovídající systém samostatného vzdělávání. Zájemci, kteří mají zájem o práci v probaci, už mají dokončené vzdělání v oblasti sociálních věd či psychologii, a to ukončené bakalářské studium či studium na vyšší odborné škole. Probační služba stojí stále „mimo systém“, nyní se ale KRUS snaží více organizovat vzdělávání zaměřené i na tuto oblast. KRUS se věnuje primárně vzdělávání pracovníků vězeňské služby, pro pracovníky probační služby nabízí kurzy v rámci dalšího vzdělávání. Jejich využívání je ale komplikováno velkými dojezdovými vzdálenostmi. Závěrem mi dovoluji konstatovat, že naše návštěva v Norsku byla v mnoha směrech zajímavá a inspirující, i když ne vše, co jsme během návštěvy viděli, je přenosné a aplikovatelné v podmínkách českého vězeňství. Určitě je ale dobré a užitečné navazovat mezinárodní vztahy a poznávat z blízka jednotlivé systémy vzdělávání a přípravy zaměstnanců nově nastupujících k vězeňské službě a porovnávat je s naším systémem v Akademii VS ČR ve Stráži pod Ralskem.

ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ JAKO VÝZNAMNÝ FAKTOR OVLIVŇUJÍCÍ ZÁVAŽNOST ZPŮSOBENÉ ÚJMY PACHATELI NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

FRANTIŠEK DRAHÝ, PETR NOVÁK

V rámci své praxe odborný personál Vězeňské služby České republiky zajisté vnímá, že mezi páčáním trestné činnosti a závislostním chováním odsouzených existuje velmi těsný vztah. Pro jeho hlubší pochopení je zároveň třeba brát v potaz i jeho vícerozměrnost. V naší analýze jsme se zaměřili na jeden z možných aspektů tohoto vztahu, a to souvislost mezi závislostním chováním a závažností újmy, kterou pachatelé vybraných násilných trestných činů svým jednáním způsobili.

Složení kriminální subpopulace se z kriminologického hlediska v posledním desetiletí změnilo a společně s tímto faktem dochází i k proměně struktury uvězněných osob a kriminogenních faktorů, které je do prostředí VTOS přivedly. Sem patří i prudký nárůst odsouzených se zkušeností s užíváním návykových látek, který je možné v našich věznicích pozorovat již od devadesátých let. Vzrůstající tendenci má zákonitě rovněž počet uložených ochranných opatření ve formě soudně nařízených ochranných léčení pachatelů trestné činnosti zneužívajících návykovou látku, popřípadě pachatelů, kteří tento protispoločenský čin spáchali přímo pod jejím vlivem v akutní intoxikaci. Nejen kriminologická teorie, ale i penitenciární praxe na tento fakt, a to nejen u nás, zareagovala intenzivním zkoumáním kriminogenních rizik spojených se závislostním chováním. Ukázalo se, že užívání návykových látek, a tedy i samotná drogová závislost, je jedním z nejsilnějších kriminogenních faktorů.

Trestnou činnost související s drogami lze rozdělit do tří skupin: primární drogová kriminalita (trestná činnost spočívající v jednání, které porušuje trestní předpisy v oblasti regulace nakládání s omamnými a psychotropními látkami), sekundární drogová kriminalita (trestná činnost páchaná za účelem obstarání si prostředků na nákup drog a/ nebo trestná činnost páchaná pod vlivem drogy), terciární drogová kriminalita (trestná činnost páchaná na uživatelích návykových látek). Ve většině případů se převážně jedná o majetkovou trestnou

činnost a trestnou činnost násilného charakteru, v jejímž kontextu se budeme pohybovat.

Jako nejrizikovější skupina ilegálních návykových látek ve vztahu k násilí se dlouhodobě ukazují stimulanty. Za potenciálně velmi rizikové pro násilnou kriminalitu lze též považovat polymorfní abúzus návykových látek, respektive současné užití/kombinaci látek z různých skupin. Statisticky významný výskyt násilné trestné činnosti je pozorovatelný i u osob spadajících do kategorie tzv. „nelátkových závislostí“, a to především u patologických hráčů.

Metodologický design

Cílem této analýzy je představit data ukazující na souvislost mezi rizikovým užíváním, resp. hraním hazardních her a závažností způsobené újmy u násilných trestných činů. Výzkumným souborem je výběr 4 006 odsouzených, kterým byla v období od 16. 1. 2017 do 24. 1. 2019 zpracována Komplexní zpráva nástrojem SARPO. Z násilné trestné činnosti jsme do souboru

zařadili trestné činy loupeže, těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, vydírání a vraždy. Jejich procentuální rozložení v souboru nabízí tabulka č. 1. V ní je zohledněn absolutní výskyt skutků. Jestliže se tedy jeden odsouzený dopustil více z vyjmenovaných trestných činů, počítají se všechny. Proto je celkový počet zaznamenaných trestných činů 4 743, tj. vyšší než počet odsouzených.

Následně budou představeny některé epidemiologické, kriminologické a sociodemografické charakteristiky. A data popisující rozložení závažnosti způsobené újmy.

Epidemiologická data výsledky

Pro přiblížení zkoumaného souboru uvádíme následující epidemiologické, kriminologické a sociodemografické charakteristiky. Epidemiologická data budeme srovnávat s daty o odsouzených publikovanými ve studii SARPO Charakteristiky odsouzených v českých věznicích.

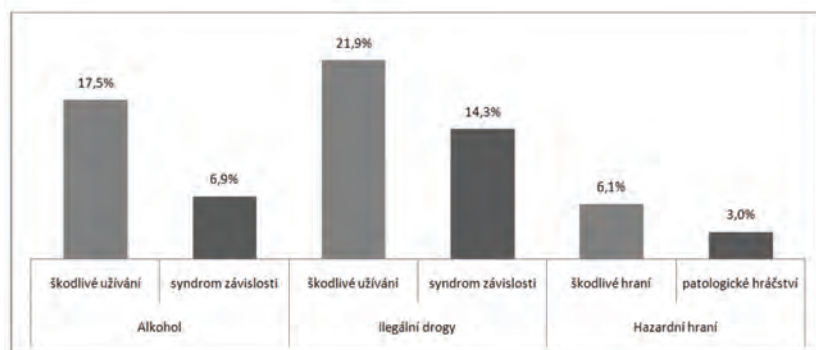
Ve zkoumaném souboru jednoznačně převažují muži (3 814 mužů

Tabulka č. 1: Struktura souboru dle spáchané trestné činnosti

Trestná činnost	%
Loupež	38,3%
Těžké ublížení na zdraví	27,0%
Vydírání	18,3%
Ublížení na zdraví	11,0%
Vražda	5,4%

a 192 žen), kterých bylo 95 %. Oproti celkové české vězeňské populaci odsouzených (92,3 % mužů a 7,7 % žen) je ve vzorku dle předpokladu menší výskyt žen. Ve srovnání s populací odsouzených dosahuje zkoumaný soubor obecně nižší úrovně vzdělání. To je pak zřejmé především na úrovni základního vzdělání. Cca 35 % souboru tvořili prvovězní. V této skupině tedy nacházíme velmi silné zastoupení recidivistů. Zhruba 2 % (76 odsouzených) z výzkumného souboru byla umístěna do věznice pro mladistvé, 98 % pak do standardního VTOS. Z celkového počtu méně než 1 % (25 odsouzených) do věznice s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení. Odsouzených zařazených do věznice s ostrahou se středním stupněm zabezpečení bylo 16% (643 odsouzených). Největší podíl tvoří odsouzení zařazení do věznice s ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení. Ve vzorku jich bylo 75 % (3 039). Do věznice se zvýšenou ostrahou bylo zařazeno 6 % (223 odsouzených). Většina odsouzených ze zkoumaného souboru tedy byla zařazena do dvou přísnějších typů věznic. Na základě dat zhodnocených v dynamickém faktoru „závislosti“ se ukázalo, že z celkového souboru 53,1 % (2 126) odsouzených v posledním roce před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody rizikově užívalo nebo hrálo. Dále se budeme věnovat adiktologickým charakteristikám souboru. Přitom budeme odkazovat na graf č.1.

Graf č. 1: Výskyt rizikového užívání, resp. hraní ve zkoumaném souboru

Z grafu je zřejmé, že rizikově pije alkohol 24,4% (973 odsouzených), rizikově ilegální drogy užívá 36,2% (1450 odsouzených), a rizikově hraje hazardní hry 9,1% (365 odsouzených). Přitom 49% odsouzených, kteří rizikově pijí, zároveň také rizikově užívají ilegální drogy anebo hrají. Z odsouzených, kteří rizikově užívají ilegálně drogy, 41% zároveň rizikově pije nebo hraje a z odsouzených kteří rizikově hrají, zároveň 85% rizikově pije nebo užívá ilegální drogy. Důležité je zjiš-

tění, že absolutní 4 % (88 odsouzených) ze zkoumaného vzorku je riziková ve všech třech popisovaných oblastech. Z výše uvedených dat je zřejmé, že problémy se závislostním chováním velké části odsouzených ze zkoumaného vzorku má polymorfní charakter, což, jak již bylo výše uvedeno, zvyšuje obecně kriminogenostužívání návykových látek a hraní.

Tabulka č. 3 nám ukazuje závažnost újmy, kterou trestnou činností způsobili ti, kteří rizikově pijí, užívají nebo hrají. Tabulka č. 4 se věnuje odlišnému úhlu pohledu. Obsahuje spouštěcí mechanismy z kategorie návykových látek a dává je do souvislosti se závažností způsobené újmy.

Tabulka č. 2: Struktura souboru dle závažnosti způsobené újmy v souvislosti s rizikovým užíváním, resp. hraním.

Závažnost újmy	Rizikové užívání resp. hraní		
	alkohol	illegální drogy	Hazardní hraní
Žádná újma ani zranění	16,9%	27,1%	26,2%
Újma nebo zranění bez potřeby lékařského ošetření	16,9%	26,9%	28,7%
Psychická újma, která si vyžádala lékařskou péči	2,2%	2,4%	3,6%
Fyzické zranění, které si vyžádalo lékařskou péči	46,5%	33,3%	33,7%
Psychická újma i fyzické zranění, které si vyžádalo lékařskou péči	10,7%	8,0%	5,1%
Smrt	6,8%	2,3%	2,7%

Při celkovém pohledu na tabulku č. 3 je zřejmé, že častěji způsobují nejzávažnější formy újmy odsouzení, kteří rizikově pijí. Při součtu

všech forem újmy vyžadujících lékařskou péči a způsobení smrti jde o 66,3 %, oproti 46 %, resp. 45,1 %, u rizikového užívání ilegálních drog, resp. rizikového hraní. Nejvýraznější rozdíl nacházíme v případě smrti oběti 6,8 % oproti 2,3 %, resp. 2,7 %.

V rámci spouštěcích mechanismů chybí hazardní hraní. Jde tedy čistě o látkovou záležitost v podobě alkoholu, ilegálních drog nebo jejich kombinace. Nejrizikovějším spouštěcím mechanismem je alkohol. V 72,1 % případů způsobené újmy si vyžádalo lékařskou péči nebo způsobilo smrt. O něco menší, i když stále velmi vysoký výskyt závažných následků nacházíme u kombinace alkoholu a drog

62,8 %. V případě způsobení smrti nacházíme vyšší výskyt u kombinace 6,9 % oproti 6,2 % při užití alkoholu.

Diskuse a závěr

Díky faktu, že Vězeňská služba České republiky zavedla do praxe souhrnnou a přesně metodologicky definovanou analýzu rizik a potřeb odsouzených realizovanou nástrojem SARPO se přibližuje vyspělým západním státům, které podobné nástroje již dlouhá léta používají. Příkladem dobré praxe může být obdobný nástroj na hodnocení rizik a potřeb OASys (Offender Assessment System) používaný k predikci chování a zacházení u odsouzených

Tabulka č. 3: Struktura souboru dle výskytu spouštěcích mechanismů z kategorie Psychoaktivní látky v souvislosti se závažností způsobené újmy

Závažnost újmy	Spouštěcí mechanismy		
	alkohol	illegální drogy	kombinace alkoholu a drog
Žádná újma ani zranění	12,5%	29,1%	18,1%
Újma nebo zranění bez potřeby lékařského ošetření	15,4%	33,8%	19,1%
Psychická újma, která si vyžádala lékařskou péči	1,8%	2,5%	2,1%
Fyzické zranění, které si vyžádalo lékařskou péči	53,3%	25,5%	41,0%
Psychická újma i fyzické zranění, které si vyžádalo lékařskou péči	10,8%	8,0%	12,8%
Smrt	6,2%	1,1%	6,9%

v Anglii a Walesu, v licenci i v některých dalších zemích. Dodržení principu kriminogenních rizik a potřeb umožňuje, aby odborní penitenciární pracovní přesněji a cíleněji zaměřili své intervenční působení na práci s kriminogenními riziky a potřebami odsouzeného. Validizační studie nástroje SARPO jednoznačně prokázala souvislost mezi závažností identifikovaných rizik a opětovným selháním v podobě návratu odsouzeného do výkonu trestu. Kriminogenní rizika a potřeby jsou tak klíčovou součástí při sestavování programu zacházení (tzn. intervenčním plánem) s daným odsouzeným a měly by být cíleně a přiměřeně individualizované. Je tedy nanejvýš vhodné, aby byl po kvalitním a profesionálním forenzně-penitenciárním zhodnocení stanoven individualizovaný program zacházení konkrétně reagující na zjištěné kriminogenní rizikové faktory.

Užívání legálních (zde především alkohol), ilegálních návykových látek a hraní hazardních her se dlouhodobě ukazuje, jak již bylo výše uvedeno, jako jeden z nejsilnějších kriminogenních faktorů. Naše analýza zároveň ukázala na další rovinu související s pácháním násilné trestné činnosti. A to souvislosti závislostního chování a závažnosti způsobené újmy. Ačkoli je užívání alkoholu v celkové populaci výrazně rozšířenější než užívání ilegálních návykových látek, nacházíme jeho rizikové užívání u 24,4 % odsouzených ve zkoumaném souboru. Oproti tomu rizikové užívání ilegálních drog nacházíme u 36,2 % zkoumaného souboru. Pro srovnání lze v obecné populaci použít problémové uživatele, kteří se vyskytují v cca 0,7 %. Jako důležité dále vnímáme to, že 49,7 % odsouzených ze zkoumaného vzorku rizikově užívá nebo hraje, ve dvoj nebo dokonce trojkombinaci alkohol - ilegální drogy - hazardní hraní. Zvýšený výskyt závažnějších forem způsobené újmy nacházíme jak u rizikového užívání alkoholu, tak u trestných činů, u kterých byl alkohol nebo alkohol v kombinaci s drogou jako spouštěcí mechanismus.

Hlavními instrumenty Vězeňské služby ČR pro zacházení s výše popsanou subpopulací odsouzených jsou v prostředí výkonu trestu odnětí svobody a) Poradny drogové prevence, které jsou zřízeny v každé věznici, b) Bezdrogové zóny s (popř. bez) terapeutickým zacházením a c) Specializované oddíly pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek, které se komunitním psychoterapi-

eutickým působením snaží působit na vybrané odsouzené. V neposlední řadě je nutné zmínit ještě speciální programy zaměřené specificky na redukci násilného chování. Takto

nastavené zacházení s příslušnými odsouzenými je dále doplňováno dalšími vhodnými metodickými službami ze strany spolupracujících externích neziskových organizací.

Literatura

- Dietze, P., Jenkinson, R., Aitken, C., Stoové, M., Jolley, D., Hickman, M., Kerr, T. (2013). The relations between alcohol use and injecting drug use: impacts on health, crime and wellbeing. *Drug and Alcohol Dependence*, 128(1-2), 111-115.
- Drahý F., Hůrka J., Petras M. (2018). SARPO. Charakteristiky odsouzených v českých věznicích. Praha: Vězeňská služba České republiky.
- Drahý F. (2018). Výsledky validizace nástroje SARPO. In Ščerba, F. (Ed.) (2018). Sborník z VI. ročníku mezinárodní konference Kriminologické dny 2018. Olomouc: Česká kriminologická společnost & Právnická fakulta UP v Olomouci.
- Howard, P.D., Dixon, L. (2013). Identifying change in the likelihood of violent recidivism: causal dynamic risk factors in the OA System. *Journal of Law and Human Behavior*, 37(3), 163-174.
- Jiříčka, V., Petras, M., Hůrka, J., Drahý, F. (2013). Hodnocení kriminogenních rizik a potřeb odsouzených nástrojem SARPO. *Soudce*, 10, 5-10.
- Jiříčka, V., Kejřová, K. (Eds.) (2015). Úvod do zkoumání efektivity intervenčních programů v českých věznicích II. Sborník příspěvků z praxe specializovaných oddělení a terapeutických programů. Praha: Vězeňská služba České republiky.
- Laursen, B., Plauborg, R., Ekholm, O., Larsen, C.V., Juel, K. (2016). Problem Gambling Associated with Violent and Criminal Behaviour: A Danish Population-Based Survey and Register Study. *Journal of Gambling Studies*, 32(1), 25-34.
- Miovský, M., Gajdošíková, H. (2005). The Prison System in the Czech Republic: Analysis of the Current State of Illicit Drug Use and Preventive / Treatment Measures. *Journal of Drug Policy*, 16(4), 262-266.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (2017). Drogová situace v České republice v roce 2016. Praha: Úřad vlády České republiky.
- Sutherland, R., Sindich, N., Barrett, E., Whittaker, E., Peacock, A., Hickey, S., Burns, L. (2015). Motivations, substance use and other correlates amongst property and violent offenders who regularly inject drugs. *Addictive Behaviors*, doi: 0.1016/j.addbeh.2015.01.034.

DVAKRÁT O TOMTÉŽ Z RŮZNÝCH STRAN

MARKÉTA PRUNEROVÁ

Jednou z nesporných priorit všech našich věznic je zaměstnat co nevyšší počet vězněných osob. Svoji důležitost má práce pro vězně už během výkonu trestu, kdy mají pravidelný příjem a mohou tak platit náklady výkonu trestu ze svého výdělku, případně hradit škody způsobené trestnou činností. Ale důležitou roli hraje zaměstnávání odsouzených i po propuštění. Získáním pracovních návyků a mnohdy i dosažením alespoň nějakého vzdělání během věznění vzniká vyšší pravděpodobnost, že se odsouzení lépe uplatní na trhu práce.

Jedním takovým případem je i Jan Horčíčka z Olomouce. Prvotrestaný, odsouzený za neplacení alimentů a výtržnosti u bývalé manželky, toho času na svobodě, propuštěný po odpykání třetiny trestu. Přesto ve Věznici Oráčov strávil rok a půl života. Pracovně zařazený byl po celou dobu výkonu trestu. Posledním jeho zaměstnáním byla soukromá stavební firma v Rakovníku. Na příběhu pana Horčíčky je zajímavé hlavně to, že po propuštění si o práci přišel říct právě do této firmy a byl přijat. Ale nebyť obdivuhodného přístupu majitele firmy Ludka Knora, který se ho doslova ujal, jeho cesta by byla mnohem složitější.

Když za vámi, zhruba týden po propuštění, přišel Jan Horčíčka a žádal vás o práci, měl jste okamžitě jasno, že ho berete?

Vzal jsem si půl dne na rozmyšlenou. Spojil jsem se s panem Zelenkou z Probační a mediační služby. Potom jsem se se svým společníkem rozhodl, že to zkusíme a tu šanci mu dáme. Pan Horčíčka je vyučený zedník, u nás dělá pomocné stavební práce. Po propuštění byl sice pracovně umístěn v Praze, bohužel ale na první schůzku přišel o dvě hodiny později a v podnapi-lém stavu, tak ho odmítli zaměstnat. Pak se týden potuloval neznámo kde, než přišel k nám. Ošuntělý, smrdutý a prosil o práci.

Měl nějaké zázemí, případně peníze?

Pan Horčíčka neměl co jíst ani kde

spát, nicméně do práce druhý den dorazil včas. Sehnal jsem mu ubytovnu, koupil jídlonosiče a zajistil obědy ve škole. Potom jsem zjistil, že nemá ani co na sebe. Tak jsem udělal sbírku mezi rodinnými příslušníky a vybavil jsem ho do života na ubytovně. Včetně nádobí. První tři měsíce jsem mu platil ubytování i obědy, potom už musel začít fungovat samostatně. Ale rozhodně to nemá jednoduché. Představte si, že máte plat přes 20 000, ale vinou exekucí vám zbyde sotva polovina. Ubytovna stojí 4 900, na alimentech odvádíte 1500 a zbyde vám 3 600, to je rozpočteno zhruba 130 korun na den. Ale zatím nezklamal. Pracuje pro nás od dubna, nikdy nepřišel pozdě, nikdy nechyběl. Na stavbě se mezi parťáky začlenil také bez problémů a se svými bývalými „kolegy“ se také ještě potkává. Z Věznice Oráčov stabilně zaměstnávám čtveřici odsouzených.

Když jsem si tento příběh od Ludka Knora vyslechla, okamžitě jsem si sehnala kontakt na Jana Horčíčku. Chtěla jsem poznat tenhle příběh i z jeho strany. Vlastně jsem asi podvědomě nevěřila tomu, že se dnes najde člověk, který takto pomůže druhému v nouzi, aniž má jistotu, že jej nezklame. Ale setkání s Janem Horčíčkou slova jeho zaměstnavatele potvrdilo. Vlastně pro člověka, kterého prakticky neznal a věděl, odkud přišel, udělal ještě více, než sám přiznal:

Pan Knor mi pomohl strašně moc. Od vybavení kuchyně, po věci na sebe, abych si je nemusel kupovat. Bydlím na ubytovně, tu mi také za-

řídil on. On se mě vlastně ujal. Ale tady i před Vámi přísahám, že mu to vrátím. Že ho nezklamu. Ani on si ze začátku nemohl být jistý, ale teď už snad trochu jo. V práci jsem ani jednou nechyběl, vždycky chodím včas. Nejdřív mi dali smlouvu jen na tři měsíce, kdybych si to já nebo oni rozmysleli. Teď už mám novou smlouvu. A to už fakt něco znamená.

Proč jste se dostal do vězení?

Neplatil jsem na děti. Já bych se nejraději chytnul pod krkem, protože já jsem peníze měl. Ale potom mi umřela maminka a mně se zhroutil celý svět. Vůbec jsem nevěděl, co mám dělat. A já jsem v tom baráku, co jsem měl, nemohl být, odstěhoval jsem se, změnil práci. No a odešel jsem od rodiny a našel si novou paní. Ten vztah trval osm let, ale tím jsem se vlastně propracoval až do kriminálu. Ona mě dostala do kriminálu. Místo abych dával dětem, dával jsem všechno jí. A to mi nedovede odpustit ta mladší dcera. Ta starší už jo.

Jak máte staré děti?

Mám dvě holky, 21 a 15 let. Ale představte si, dneska jsem se dozvěděl úplně úžasnou a největší zprávu. Ráno jsem byl za panem magistrem Zelenkou na PMS a on mi řekl: „Mám z tebe radost, velkou radost, chodíš do práce, držíš se, všechno je v pohodě, a tak teď udělám radost i já tobě.“ A vytočil telefonní číslo té starší dcery, ona to vzala, dal mi ji k telefonu. A Kristýna mi řekla, že je těhotná, že bude

mít Šimona a že budu dědeček. A to mě potěšilo úplně nejvíc. Já budu o to raději chodit do práce, budu makat jako tygr, budu dělat třeba 300 hodin měsíčně. Teď pracuju každý den, ani neděli nemám volnou. Od pondělí do soboty makám na firmě, v neděli si přivydělávám ještě jinde.

Proč vám nevyšla práce v Praze, co vám sehnal Rubikon?

Práce dobrá, za 120 korun na hodinu jako základ. Ale problém byl v tom, že mi sehnali ubytování a to byla hrůza. Já když to tam viděl – a oni po mně chtěli rovnou 1 500,- já jsem prachy měl, jsem si za tu dobu ve vězení vydělal 6 000. Ale ty lidi tam, ta ubytovna, všude brouci po stěnách, jenom studená voda tam tekla. To i v kriminále teče teplá voda. Tak jsem se sebral a musel jsem pryč. Odjel jsem zpátky do Rakovníka. A nevěděl jsem, co mám dělat. Tak jsem šel na PMS a řekli mi, ať si okamžitě najdu práci, jinak půjdu zpátky. Šel jsem za panem Knorem, čekal jsem, jak se rozhodnou. A potom přišli a řekli – tak my ti dáme šanci. A mě skoro vypadlo srdce, jakou jsem měl radost. Chlapi v práci suproví, jsme dvě party. A vězni z Oráčova tam taky pořád jezdí makat. Každý den je tam potkávám. A to jsou dobrý kluci.

Jak jste zvládal pobyt ve vězení?

Kriminál jsem zvládl docela dobře. Celou dobu jsem byl v Oráčově. Nejhorší na vězení jsou lidi a ztráta svobody. Nemůžete ven – ta procházka na hodinu, to není ani na nadýchání vzduchu. Hodně jsem tam četl a moc mi pomáhalo, že jsem mohl pracovat. Že jsem od tamtud alespoň na chvíli vypadl. Pracoval jsem celou dobu. Když nás bylo třeba 14 na cimře, tak to bylo hrozný. Ale zacházení bylo docela dobrý. I když taky se nechovají ke všem stejně. Já byl v pohodě, tak byli v pohodě i bachaři ke mně. Neprudil jsem, choval jsem se dobře. Chodil jsem do práce. Byl jsem v kategorii slušný vězeň. Oni se potom k takovým vězňům chovají opravdu dobře.

Je něco, co vám vězení dalo, nebo vzalo?

Jenom vzalo. Nedalo mi nic. Vzalo mi to rok a půl života a děti. A byla to totální ztráta času. Peníze jsem nemohl pořádně vydělávat. Dluhy mi narostly. Nejtěžší, když člověk vyjde ven, je, že se nemáte kam vrátit. Rodina se mnou nekomunikovala, bývalá přítelkyně řekla, ať nejedím. Kdyby nebyl pan Knor, skončil bych na ulici, nebo už bych možná ani nebyl.

NOVÝ PROJEKT PRO ODSOUZENÉ ZA NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINY

LUCIE MAŤÁTKOVÁ,
STEVEN FEELGOOD
JOSEAS HELMES

Nevládní organizace Volonté Czech o. p. s. ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR zahájila 1. srpna 2019 tříletý projekt Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství (dále jen GLM). Tohoto pilotního projektu se zúčastní cca 432 osob odsouzených za násilné trestné činy, a to z věznic Jiřice, Pardubice, Kuřim, Kynšperk nad Ohří, Vinařice a Stráž pod Ralskem. S těmito osobami se bude během realizace systematicky pracovat tak, aby byly naplněny zejména dva hlavní cíle modelu GLM, a to jednak minimalizovat u odsouzených rizika recidivy a jednak je i vést k dosažení naplněného života a psychické pohody.

„Mnoho lidí se ptá, jestli Model dobrého života (GLM) patří do vězení. Patří, protože byl vyvinut právě pro odsouzené! Je postaven tak, aby nebezpečné vězně vyvedl z bludného kruhu agresivního jednání. A to je dobré jak pro ně, tak pro nás. Nikdo z nás přece nechce mít za souseda člověka, kterého by se musel bát,“ řekl k významu „dobrého života“ hlavní psycholog vězeňské služby Václav Jiříčka, který je rovněž i supervizorem projektu.

Good-Lives-Model v čem je unikátní a jak může být pro české vězeňství přínosný?

Princip GLM vychází z pozitivní psychologie, která se zaměřuje především na poznávání a rozvoj silných stránek jedince a na podporu jeho vnitřního klidu. Původně se aplikoval při terapii osob, které se dopustily sexuálně motivovaných trestných činů. Vychází z toho, že práce s rizikem recidivy odsouzených bude efektivní tehdy, pokud dojde ke zlepšení jejich dovedností a zdrojů, a to tím, že budou v první řadě usilovat o dosažení zdravých, prosociálních cílů. Vyhýbání se budoucím negativním dopadům a odhalování destruktivních cílů se naopak jeví jako méně účinný přístup. Prioritní životní cíle (primární hodnoty) mají intenzitní povahu a vždy zahrnují i naplnění základních lidských potřeb – zdraví, těles-

ná integrita, intimní vztahy (sexuální a/nebo nesexuální), autonomie a příslušnost ke společenství. Tyto základní potřeby jsou pro přežití lidstva podstatné, a proto jsou vlastní každému jedinci, i osobám, které se dopouštějí trestných činů. V GLM se kriminální chování popisuje v kontextu usilování o tyto životní cíle. Kriminální chování tak vyplývá z toho, že člověk pro dosažení cíle použije většinou disociální prostředek násilí, protože si není vědom té skutečné potřeby, o kterou usiluje, nebo ještě nedokáže použít lepší alternativní prostředky k dosažení cíle. Například pokud se muž zoufale snaží zachránit svůj rozvrácený vztah (a dosáhnout tak životního cíle „sounáležitost“) tím, že opakovaně ohrožuje a napadá svou přítelkyni. Skutečný cíl a potřeba intimity a bezpečí jsou zde zcela legitimní, avšak použité prostředky jsou oproti tomu škodlivé a nezákonné. GLM se nespokojuje jen s potlačením agresivního chování a s vytvořením kontroly, ale usiluje o zdravý způsob dosažení životního cíle a z toho vyplývající seberegulaci, která se osvědčí i v nepřehledných a extrémních životních situacích. Právě proto, že se tento model zabývá člověkem jako celkem a pracuje s jeho individuálními potřebami, jedná se o zcela unikátní nástroj zejména ke snižování recidivy a nastavení nové cesty pro odsouzené. Pokud se během realizace projektu skutečně prokáže funkčnost principu GLM, bude tento model následně standardizován v systému českého vězeňství.

Jak bude GLM aplikován v zapojených českých věznicích?

Na konci září se s realizačními týmy pilotních věznic konal úvodní workshop, na kterém společně probrali harmonogram realizace projektu a další klíčové momenty, nutné k zahájení aplikace tohoto modelu na odsouzených.

Aplikace GLM v zapojených věznicích se uskuteční ve třech bázích, zahájených vždy s odstupem několika měsíců. V každé věznici budou v rámci jednoho běhu vytvořeny dvě skupiny o 12 členech. Zejména pro potřeby průběžné evaluace projektu budou účastníci vybráni pomocí systému SARPO a následně rozděleni do skupin tak, aby byly obě zkoumané skupiny v rámci každého běhu co možná nejpodobnější z hlediska základních kritérií.

První, intervenční skupina bude postupovat dle principů GLM – druhá, srovnávací skupina bude sloužit pro průběžné testování a ověření úspěšnosti tohoto modelu v praxi. Členové srovnávacích skupin mohou, za svou ochotu spolupracovat na projektu, čerpat v rámci výkonu trestu různé „lehké“ výhody (např. filmový klub, účast na motivačních setkáních se známou osobností aj.). Z celkového počtu 432 odsouzených bude GLM přímo aplikováno na 216 z nich.

Úvodní konferenci ke GLM zahájil dne 1. 10. 2019 v pražském hotelu Alwyn náměstek generálního ředitele Vězeňské služby ČR, brig. gen. Mgr. Simon Michailidis, MBA. Hlavními řečníky byli pracovníci Sociálně terapeutického oddělení z německé Věznice Brandenburg Steven Feelgood, Ivan Brčina a Joseas Helmes, kteří představili základní pilíře modelu GLM. Společně s PhDr. Václavem Jiříčkou, Ph.D., a evaluátorem projektu Ing. Vladimírem Kváčou, Ph.D., tak odborné veřejnosti ukázali, s jakými problémy oblast vězeňství dlouhodobě bojuje a v čem spatřují onu unikátnost aplikace principu GLM i v České republice. Následná diskuze vyvolala velký zájem zejména u pracovníků českých věznic, kteří se s odsouzenými denně setkávají a v rámci své profese znají jejich potřeby nejlépe. Vzhledem k tomu, že GLM není terapeutický program, vytvořil sociálně terapeutický oddíl Věznice Brandenburg dvě terapeutické intervence zaměřené na principy GLM. V listopadu tak proběhne pod jejich vedením sedmidenní cyklus školení a tréninku realizačních týmů pilotních věznic. Cílem bude především nastavit proces modelu pro každou ze zapojených věznic dle jejich potřeb a rovněž představit již zavedené intervence, aplikované našimi

německými kolegy. Dle Stevena Feelgooda a Josease Helmes je to „Program sebeřízení“ a „Mé budoucí JÁ“.

V „Programu sebeřízení“ se principy GLM realizují tak, že účastníci vyvíjejí nejen strategie zvládnání, ale i strategie prevence, resp. životní cíle, které mohou vést k naplněnému dobrému životu. V programu se zpracovávají zásadní rizikové faktory násilného chování, např. deficity seberegulace, kriminální styly myšlení, vztahové deficity, nedostatek empatie a soucitu, agresivní vzorce reakcí, ovšem v rámci struktury orientované na zdroje a zaměřené na životní cíle. Práce s rizikovými faktory vyplývá také z definování a následného dosahování osobně relevantních životních cílů. Účastník programu se naučí, že se trestné činy mají eliminovat nejen kvůli tomu, aby nepoškozovaly ostatní, ale i proto, aby účastník sám konečně mohl dosáhnout svých vlastních individuálních životních cílů. V terapeutické intervenci „Mé budoucí JÁ“ se mimo jiné identifikují nevědomé životní cíle, které mohou vést ke konfliktu motivů, a tyto nevědomé cíle se synchronizují s vědomými životními cíli. Za tímto účelem se kromě jazykově-kognitivního přístupu stále pracuje

s obrazy. Integrovaným definováním cílů a budováním zdrojů podle metody Curyšského modelu zdrojů, ZRM®, si odsouzení rozšiřují kompetence sebeřízení a mohou dosáhnout výrazně lepší seberegulace. Model vychází z nejnovějších neurovědeckých poznatků o lidském učení a jednání a do procesu vývoje systematicky zahrnuje kognitivní, emoční a fyziologické prvky. Nová je zde i práce se ztělesněním (embodiment), které umožňuje regulaci emocí vnímáním svého těla a držetím těla.

Mezi hlavními aktéry Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství je i personální a vzdělávací agentura DP Work s. r. o., která dlouhodobě spolupracuje s Volonté Czech o. p. s. v řadě projektů, realizovaných ve věznicích. V tomto případě se stane garantem služby tzv. Do provázení ve věznicích Jiřice, Stráž pod Ralskem a Pardubice, spočívající zejména v možnosti pracovního poradenství a zprostředkování zaměstnání i ubytování pro osoby po propuštění z výkonu trestu. Tento moment dává celému projektu potřebnou celistvost právě v jistotě zajištění nutných potřeb, důležitých pro snižování rizika recidivy, a nastavení základních pilířů pro standardní fungování ve společnosti.

VOLONTÉ
vůle pomáhat

Použitá literatura:

- Krause, F. & Storch, M. (2014). Selbstmanagement - ressourcenorientiert, Grundlagen und Trainingsmanual für die Arbeit mit dem Zürcher Ressourcen Modell. 5. Auflage. Huber: Bern.
- Ward, T. (2002). Good lives and the rehabilitation of offenders: Promises and problems. *Aggression and Violent Behavior*, 7, 513-528.
- Whitehead, P. R., Ward, T., & Collie, R. M. (2007). Time for a change: Applying the Good Lives Model of rehabilitation to a high-risk violent offender. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 51(5), 578-598.

DROBNÁ UMĚLECKÁ PLASTIKA

MEDAILE VE SLUŽBÁCH VS ČR

JOSEF NEJEDLÝ

Především uniformované příslušníky, ale samozřejmě i civilní zaměstnance Vězeňské služby ČR by měl tento nevelký ilustrovaný příspěvek upozornit na dlouholetou historii zařízení, kterému věnovali převážnou část, mnohdy celý produktivní život. V mnoha případech potom někteří jako „prémii“ za svoji dlouholetou službu a činy nosí medaile a vyznamenání. Vědět, za jaká příkladná plnění povinností se jim tohoto ocenění dostalo, ale vědět také něco bližšího o okolnostech jejich vzniku...

Poměrně často jsou v současnosti k vidění např. v televizních zprávách z domova i zahraničí, v tisku atd. policisté nebo příslušníci Vězeňské služby ČR či dalších ozbrojených sborů republiky, kteří na levé straně stejnokroje mají více či méně stužek nejrůznějších záslužných medailí a vyznamenání. V podstatě je to současný trend, kterým se snaží „po svém“ vypořádat i v našem sboru. Snad tedy následující řádky přispějí k lepšímu pochopení a zejména k poznání důvodů, proč se stále nové a nové ražby představují očím odborné i laické veřejnosti.

KRÁTCE Z HISTORIE

Významným mezníkem ve vývoji českých vězeňských pamětních medailí, vyznamenání a dalších čestných dekorací byl nejen rok 1993, kdy vznikla Vězeňská služba České republiky. Byly to i roky následující, především potom rok 1996, kdy došlo k vytvoření podmínek pro vydání prvních čestných dekorací - medailí a plaket vězeňské služby. Působivé drobné, miniaturní umělecké plastiky byly na světě.

Byl vytvořen systém vyznamenání, který měl ocenit činnost a aktivitu zejména uniformovaných příslušníků a jejich zásluhy při výkonu náročných služebních povinností. Dále bylo pamatováno samozřejmě i na ocenění pracovních zásluh civilních zaměstnanců a dalších osob.

Zkrátka – počátkem druhé poloviny devadesátých let se nejen vězeňská odborná i laická veřejnost, ale i civilní sféra setkala s naprosto nově ideově koncipovanými čestnými

oceněními (1996). Byl tak splněn společenský imperativ – totiž vhodně zaplnit vakuum v této oblasti, vzniklé kompletním zrušením oborových vyznamenání uplynulé doby (1991).

Deset let poté (2006) je původní řada ocenění vězeňské služby doplněna o další oficiální čestné dekorace - medaile a odznaky.

Přesto však bylo zřejmé, že vedení věznic a vazebních věznic postrádalo možnost připomenout sobě, širší odborné i laické veřejnosti některé místní významné dějinné okamžiky, jako bylo např. výročí vzniku věznic apod. A samozřejmě mít práve při takovéto příležitosti možnost dle míry zásluh a vlastního výběru a uvážení vedení věznic ocenit a dekorovat vhodným a důstojným způsobem nejen personál, ale také další osoby, které se nějakým způsobem zasloužily o zviditelnění věznic. Ukazovalo se, že pouze příležitostně vydávané historizující publikace předávané „ad hoc“ nejsou to pravé, co si pod oceněním příslušníci nebo zaměstnanci vězeňské služby představovali.

VAZEBNÍ VĚZNICE PRAHA-RUZYNĚ

Dokladem toho, že na základě lokální iniciativy vedení věznic lze přijít s dobrou objevnou věcí, se stala připomínka 70. výročí založení vazební věznice Praha-Ruzyně. V tomto případě skutečně nešlo pouze o jakousi lidovou tvořivost... Po mnoha letech, kdy se ve Sboru na místní úrovni nikdo o vydávání pamětních ražeb vůbec nepokoušel, se Ruzyňští stali vlastně jaký-

misí průkopníky v této oblasti. Je známou skutečností, že významné lokální události, např. výročí založení věznic a vazebních věznic apod., byly připomínány odborné i laické veřejnosti maximálně vydáním drobnější nebo rozsáhlejší publikace. Ale to bylo asi tak vše.

Reálným výsledkem iniciativy ruzyňských zaměstnanců, zajímajících se o historii věznic, bylo vydání rozměrově poměrně masivní jednostranné ražby, nazvané Pamětní plaketa vazební věznice Praha-Ruzyně. Její realizace a vydání vzniklo ve finále z podnětu tehdejšího ředitele vazební věznice Praha-Ruzyně Jana Hofmanna. To byla skutečnost roku 2005, kdy si tento vězeňský ústav připomněl 70. výročí svého vzniku. Vlastně celý rok před tím, nežli z rozhodnutí nejvyšších orgánů vedení vězeňské služby byla doplněna vydáním nařízení generálního ředitele (NGŘ č. 50/2006) oficiální, dosud platná řada vězeňských vyznamenání

z roku 1996. Kromě této ražby byl vytvořen i pamětní list. Je ovšem tak trochu anonymní - nezní na jméno konkrétního oceněného. Je pouze signován podpisem ředitele vazební věznice.

Je samozřejmé, že při zpracování jakékoliv historizující práce, týkající se třeba jako v tomto případě morálních ocenění a dekorací, hledá badatel veškeré dostupné podklady a materiály připomínající vznik podobné ražby a všeho, co s ní v době vzniku souviselo.

V případě ruzyňské pamětní plakety však jakákoliv snaha dobrat se podkladů byla marná. Nebyly dohledány, neexistují! Takže není znám ani autor výtvarného řešení, ani ražební ústav, ale ani množství vyražených kusů. Podklady z doby před pouhými 15 lety zachovány nebyly, zkrátka neexistují. A po mnoha letech od vydání ražby se vlastně obměnil i personál, a ten současný o záležitosti informován není. Takže bylo nutno spokojit se pouze s kusými ústními informacemi pamětníků.

Uvádíme tedy alespoň základní informace a také pouze popis a několik dostupných technických údajů: Pamětní plaketa Vazební věznice Praha-Ruzyň je jednostranná ražba kruhového tvaru o průměru 60 mm. Je zhotovena z tombakové slitiny s patinováním do barvy starého bronzu. Výtvarným motivem dominujícím lící straně ražby je hlavní budova věznice. Autor návrhu není znám. Vlevo na obrazové ploše je aplikováno číslo 70, připomínající jubileum vzniku věznice, a vpravo v dolní části je zobrazen znak Vězeňské služby ČR. Medaile je adjustována v plastické etui černé barvy uzpůsobené tak, že ji lze využít i jako stojánek. Doplněk nebo chcete-li součástí je i pamětní list se zajímavou aplikací tradiční pečeti.

VĚZNICE MÍROV

Je na místě upozornit na skutečnost, že v roce 2009 uběhlo právě 40 let od samotného formálně právního přechodu správy vězeňství pod ministerstvo spravedlnosti (v rámci České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky). Došlo k tomu přijetím zákona č. 173/1968 Sb., kterým se změnil a doplnil zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Pro české vězeňství skutečně zákon významný. Stalo se, že tehdejší vedení sboru jaksi na tuto jubilejní skutečnost pozapomnělo.

Ne tak ve Věznici Mírov. Toto známé vězeňské zařízení (žel bez oficiálního právního podkladu a souhlasu nadřízeného orgánu, akceptovatelného generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR) vydalo Pamětní medaili Věznice Mírov k této události.

Autorem výtvarného návrhu a uměleckého ztvárnění je grafik Karel Neuvirt. Stejně tak je autorem ideového barevného řešení stuhy – barvy žlutá a červená jsou totiž historickými heraldickými barvami hradu Mírov.

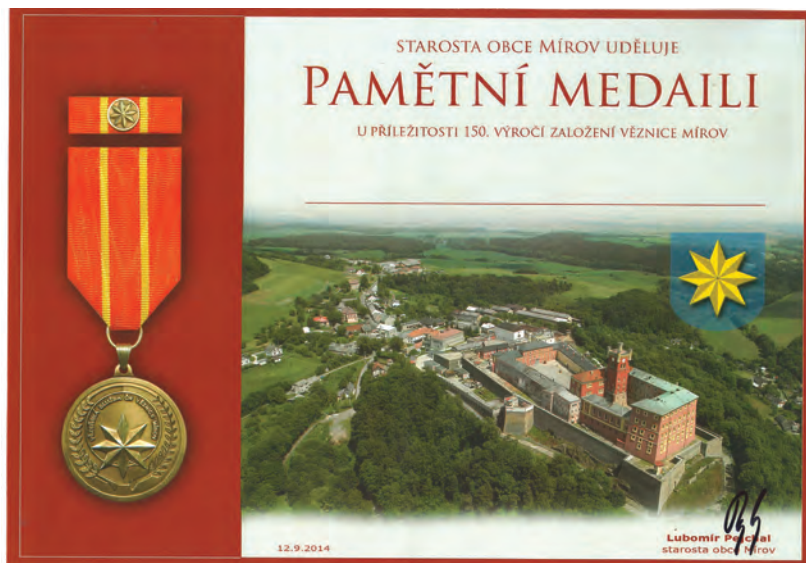

Pamětní medaile Věznice Mírov

Pamětní medaile Věznice Mírov vydaná ke 40. výročí samostatného českého vězeňství má tvar kruhu o průměru 40 mm a je jednostranná. Je patinována do barvy starého zlata. Dominantou obrazové plochy medaile je osmihrotá heraldická hvězda obklopená dvěma vavřínovými snítkami. Nad hvězdou je polokruhový nápis "Vězeňská služba ČR Věznice Mírov (písmena patkami dovnitř)". Pamětní medaile je zavěšená na stuze dlouhé 55 mm a široké 35 mm. Stuha je členěna do svislých pruhů v řazení: čer-

vená-zlatá-červená-zlatá-červená v poměru barev 10-2,5-10-2,5-10 mm. Stužka pamětní medaile je napnutá na liště 35 mm dlouhé a 10 mm široké. Ve středu stužky je miniatura medaile o průměru 10 mm, zhotovená také v barvě starého zlata. Ražbu zhotovila známá ražební firma Znak Malá Skála. Náklad byl 150 kusů.

Při úvodní oficiální prezentaci a představení medaile vězeňské veřejnosti vzhledem k tomu, že nepřímo upozornila na zmeškání termínu a dále že byla realizována při opomenutí platných právních zásad při tvorbě a realizaci obdobných mo-

rálních ocenění, se ovšem s velkým nadšením nesetkala. Bylo předáno pouze několik exemplářů včetně původního dekretu. Od dalšího předávání bylo poté na nějakou dobu upuštěno.

Následovalo vydání organizačního opatření, aby k obdobným excesům ani v budoucnosti nedocházelo. V současnosti je platné rozhodnutí, nařízení generálního ředitele, kterým realizace veškerých takovýchto místních aktivit a iniciativ do budoucna podléhá souhlasnému rozhodnutí nejvyšší vězeňské instance, tedy generálního ředitelství. Další osud mírovské pamětní medaile již nebyl příliš zajímavý. Řešení se našlo. Vyhledal se jiný udělovací orgán a medaile měla i nadále svoji existenci zabezpečenu. Změna se projevila v nové formě udělovacího dekretu, medaile

zůstala stejná. Dekret upozorňoval na připomínku 150. výročí vzniku věznice. Medaili uděloval starosta Mírova.

Ovšem ani to ještě nebyl konec příběhu. Při příležitosti 160. výročí vzniku Věznice Mírov byla vydána medaile další. Celkové množství exemplářů dalšího vydání v tomto případě bylo určeno v počtu 100 kusů. Zhotovitelem byl opět ražební ústav Znak Malá Skála. Ovšem patinování medaile i její miniatury je v tomto případě provedeno do barvy starého stříbra. Ostatní parametry medaile i její miniatury upevněné na stužce zůstaly shodné s prvotní ražbou. Výtvarně odlišný je samozřejmě i v tomto případě diplom. Jedná se totiž o jeho třetí verzi. Rozdíly může čtenář porovnat na připojených reprodukcích.

VĚZNICE VALDICE

Je známo, že v jednom z nejpřísnějších zařízení republiky, ve Věznici Valdice, je mnoho nadšenců, zabývajících se místní, lokální vězeňskou historií. Výsledkem jejich badatelské činnosti bylo např. i vydání publikací připomínajících historii věznice ve spojitosti s jejím jubileem. 160. výročí vzniku Věznice Valdice ovšem bylo v této věznici připomenuto i dalším významným způsobem - zřízením, vydáním a následným udělováním Pamětní medaile Věznice Valdice.

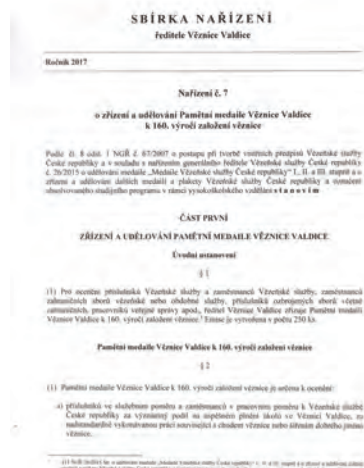
Potřebné právní náležitosti ražby byly zpracovány v souladu s platným vnitřním předpisem Vězeňské služby ČR, tedy lege artis. Nařízení ředitele věznice č.7/2017 stanovilo, a to za využití čl. 8 odst. 1 NGR č. 67/2007 o postupu při tvorbě

vnitřních předpisů Vězeňské služby České republiky a v souladu s nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 26/2015 o udělování Medaile Vězeňské služby České republiky I., II. a III. stupně a o zřízení a udělování dalších medailí a Plakety Vězeňské služby České republiky a označení absolvovaného studijního programu v rámci vysokoškolského vzdělání, že bude zřízena a udělována Paměť-

ní medaile Věznice Valdice. Předpis dále stanoví důvod zřízení pamětní medaile - 160. výročí založení věznice – ale také okruh těch, kteří mohou být medailí oceněni. Medaile je určena pro příslušníky a zaměstnance vězeňské služby, zaměstnance zahraničních sborů vězeňské nebo obdobné bezpečnostní služby, příslušníky ozbrojených sborů včetně zahraničních, pracovníky veřejné správy apod. V textaci nařízení jsou i další ustanovení, týkající se udělování a nošení této dekorace.

Je na místě seznámit se v krátkosti s technickými údaji a popisem této pamětní ražby: Pamětní medaile je jednostranná a je zhotovena z tombakové slitiny s patinováním do barvy starého stříbra. Je kruhového tvaru o průměru 30 mm a tloušťce 3 mm se závěsným ouš-

žlutá - 8 mm. Stužka ve stejném barevném provedení je široká 37 mm a vysoká 12 mm a na vnitřní straně opatřená lištou, určenou ke

kem k protažení kroužku na provléknutí stuhy. Dominantu lící strany tvoří zobrazení vstupní brány Věznice Valdice, pod ní jsou vavřínové listy. V horní polovině medaile je po obvodu umístěn nápis začínající vlevo Valdice (písmena patkami dovnitř). V dolní polovině obrazové plochy je po obvodu umístěno datum začínající vlevo 1857 (číslíčky patkami ven). Stuha má svislé barevné pruhy v pořadí a šíři: žlutá - 8 mm, fialová - 3 mm, modrá - 15 mm, fialová - 3 mm,

vložení do kolejnicového úchytného systému. Na vrchní části stužky je 10 mm kruhová miniatura s písmeny „CW“ (lat. Cartusia Waldicensis), patinovaná do barvy starého stříbra. Ražbu provedla známá firma Znak Malá Skála v počtu 250 kusů. Autor ideového řešení návrhu pamětní medaile je kolektivní; detailní řešení výtvarné podoby medaile je výsledkem práce uměleckého atelieru firmy Znak Malá Skála. Součástí ocenění je i dekret o udělení pamětní medaile.

AKADEMIE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR STRÁŽ POD RALSKEM

Akademie Vězeňské služby ČR, umístěná ve Stráži pod Ralskem, má status ústředního rezortního vzdělávacího zařízení. Zajišťuje příslušníkům a civilním zaměstnancům věznic a vazebních věznic republiky získání potřebné odborné kvalifikace, která je předpokladem pro vykonávání služebních i pracovních povinností.

Nařízení ředitele Akademie Vězeňské služby ČR Stráž pod Ralskem č. 15 z roku 2018 při respektování platného předpisu a v souladu s Nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 26/2015 o udělování „Medaile Vězeňské služby České republiky“ I., II. a III. stupně a o zřízení a udělování dalších medailí a plake-

ty Vězeňské služby České republiky a označení absolvovaného studijního programu v rámci vysokoškolského vzdělání stanovilo, že ředitel Akademie VS ČR zřizuje Pamětní medaili Akademie Vězeňské služby ČR. Předpis uvádí důvod zřízení pamětní medaile a současně i okruh těch, kteří mohou být medailí oceněni. Medaile je udělována zejména jako ocenění za nadstandardně vykonávanou službu nebo práci ve prospěch Vězeňské služby ČR. Ovšem zohledňuje i významnou spolupráci a aktivitu na poli mezinárodní spolupráce. Je určena pro příslušníky a zaměstnance vězeňské služby, zaměstnance zahraničních sborů vězeňské nebo obdobné služby, příslušníky ozbrojených sborů včetně zahraničních, pracovníky veřejné správy apod. V textaci nařízení jsou i další ustanovení, týkající se udělování a nošení této čestné dekorace.

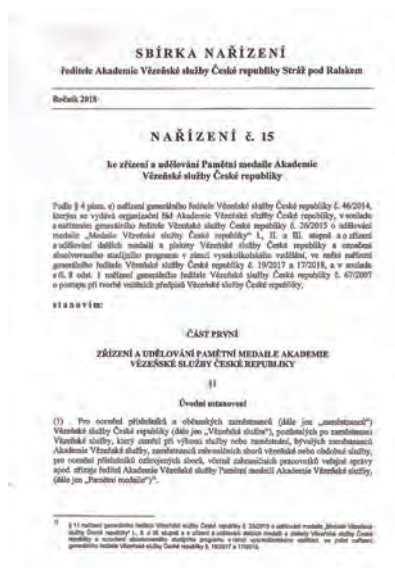
Pamětní medaile Akademie VS ČR je výtvarně jednoduchá a je zhotovena z tombakové slitiny s patinovaním do barvy starého bronzu. Je dvoustranná, kruhového tvaru o průměru 33 mm. Tloušťka medaile činí 3 mm. V horní části je ouško k protažení kroužku na provléknutí závěsné stuhy. Jako motiv lící strany medaile je logo Akademie. V horní části medaile je opis Akademie (písmena patkami dovnitř) a v dolní polovině medaile je opis Vězeňská služba ČR (písmena patkami ven). Rubová strana medaile je výtvarně strohá; je na ní pouze aplikován třířádkový nápis: scientia/est/potentia (lat. Vědění je moc). Stuha medaile je dlouhá 50 mm a široká 38 mm. Je složena z pěti svislých barevných pruhů v pořadí: bleděmodrá-fialová-žlutá-fialová-bleděmodrá (10/6/6/6/10 mm). K medaili náleží také stužka ve stejném barevném složení jako

stuha o rozměrech 38 mm x 10 mm. V případě udělení pamětní medaile náleží vyznamenanému také dekret o udělení. Bylo vyrobeno 80 kusů. Autorem výtvarného řešení pamětní medaile je Dr. Aleš Kýr.

Tolik asi strohý výčet pamětních ražeb a morálních ocenění, které v posledních letech vydaly pouze některé organizační části vězeňské služby. Přistoupily k tomu z několika důvodů. Za velmi důležitý lze považovat ten, že připomínka zejména místních významných historických okamžiků, jako jsou výročí založení věznic apod., může být často na ústřední rovině pominuta. A další neméně závažná okolnost zdůrazňující tuto zásluhou lokální iniciativu je fakt, že např. vydá-

ní pamětní publikace je zajímavé a jistě záslužné, ovšem pamětní ražba, jako je medaile, má ve veřejnosti přeci jen jinou váhu. Práce si proto v žádném případě neklade za cíl postihnout oblast vydávání pamětních medailí a dalších morálních ocenění ve Vězeňské službě ČR v plné šíři a ve všech souvislostech. Příspěvek, který dostává čtenář do rukou, zobrazuje ve zkratce jednotlivé ražby posledních několika let v kontextu s vývojem českého vězeňství. Lze si jen přát, aby poznání alespoň takto zpracované a předkládané, i když méně známé stránky minulosti i současnosti vězeňství naší republiky, umocnilo ve čtenáři vůli a odhodlání rozmnožit pozitivní výsledky studií dalších historických souvislostí. Autor chce věřit, že i tyto řádky přispějí k šíření tolik potřebné vězeňské osvěty.

NÁVŠTĚVA MAĎARSKÝCH A RUMUNSKÝCH VĚZNIC

IVA PRUDLOVÁ

Odborná stáž organizovaná Akademií VS ČR

Na začátku září 2019 se desítka příslušníků a občanských zaměstnanců ze sedmi organizačních jednotek zúčastnila dlouho plánované odborné stáže v maďarských a rumunských organizačních jednotkách. Na třídní služební/pracovní cestě sledovali účastníci několik hlavních cílů. Měli porovnat situaci v českých věznicích se situací v navštívených vězeňských zařízeních; získat osobní zkušenost v roli účastníka zahraniční pracovní návštěvy, kterou pak využijí pro zkvalitnění realizace mezinárodních aktivit v českém prostředí; a současně si otestovat své znalosti získané v seminářích odborné angličtiny organizovaných Akademií VS ČR v komunikaci se zahraničními partnery. V tomto článku vám přinášíme některé postřehy českých účastníků.

ZKUŠENOSTI Z MAĎARSKA

První pracovní den strávila česká skupina v Maďarsku. Prohlédla si věznici v Szombathely a zúčastnila se odborné diskuse s ředitelem této věznice. Přenocování pak bylo zajištěno ve vzdělávacím a rekreačním středisku maďarské vězeňské služby v Igalu. Zástupce ředitele Věznice Nové Sedlo pro objekt Drahonice Martin Toman popisuje své zážitky z maďarské věznice takto: „Velice mě překvapila obrovská rozloha věznice, která, jak jsme se dozvěděli, byla přestavěna a dostavěna z vojenských kasáren. Velice pozitivně hodnotím moderní vybavení věznice jako elektronické zabezpečení s bezpečnostními zámky na přístupové karty, čipy, osobní kamery dozorců, elektronické kiosky s využitím osobních čtecích karet odsouzených s potřebnými identifikačními informacemi pro jednotlivé zaměstnance, s využitím pro odsouzené, například pro nákup v kantýně, půjčování knih, výdej stravy a dalšího využití. Dále mě zaujala rozlehlá výrobní zóna a fakt, že odsouzení jsou zaměstnáni pouze uvnitř věznice, ačkoli jejich zaměstnanost se pohybuje okolo 75 %. Část zisku ze zaměstnávání odsouzených je využívána na modernizaci věznice.“ Vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu Vazební věznice Liberec Zdeněk Herman se při návštěvě zahraničních institucí zaměřoval zejména na problematiku zacházení s vězněnými osobami, na rozdíly v systému a struktuře a na metody vedení podřízených pracovníků a pracovní klima pro řadové příslušníky a zaměstnance. O maďar-

ské věznici Szombathely napsal: „Překvapilo mě využití přenosných telefonů pro vězněné osoby, což, jak sami zástupci věznice přiznali, prakticky znemožňuje využít jakoukoli detekci klasických neomezených mobilních telefonů. Věřím však, že by obdobný systém mohl být v oblasti zlepšování podmínek výkonu vazby přínosný a snad méně nákladný než umísťování telefonních automatů na celý výkon vazby.“

Dušan Raab z Vazební věznice Brno sledává fungování realizace telefonních hovorů v zahraničí inspirativní. V současné době činí v jeho organizační jednotce problém naplnit požadovaný rozsah telefonních hovorů vězněných osob v rámci celového systému zejména z důvodu nadměrné zátěže pro dozorce, jako je vyvádění z cel, prohlídky, střežení apod.

Psycholožku a tiskovou mluvčí Gabrielu Šafářovou z Věznice Odolov v maďarské věznici zaujala svým vybavením „krizová cela“ a možnost prostřednictvím kamer sledovat dění v celách ve speciálním oddělu pro akutně neklidné a nepřízpůsobivé vězně. „Také kázeň, klid a pořádek ve věznici byly na vysoké úrovni, jež nás může inspirovat. V neposlední řadě velmi dobrá úroveň zaměstnanosti, která se pohybuje kolem 75 % a která je srovnatelná s našimi ambicemi,“ shrnula své zkušenosti.

Zástupce oblastního velitele Justiční stráže Tomáš Křivánek z Vazební věznice Brno se snažil získat informace o fungování ostrahy justičních objektů a spolupráce při eskortní činnosti v těchto objektech. Zjistil přitom, že ostrahu objektů v Maďarsku provádí bezpečnost-

ní agentura a do justičního objektu vězeňská služba provádí pouze eskortování osob z místní věznice. Justiční stráž jako takovou zde zřízenou nemají. Vězeňská služba v Maďarsku spadá pod ministerstvo vnitra.

ZKUŠENOSTI Z RUMUNSKA

Další dva pracovní dny strávili kolegové v Rumunsku, kde navštívili dvě věznice a vzdělávací středisko v Aradu.

Ředitel Věznice Odolov Tomáš Kubín se v rámci studijní cesty zaměřil na problematiku „leadershipu“, přístupu top managementu v rovině řízení lidských zdrojů, a dále na oblast průniku nepovolených předmětů do věznic, včetně drog, mobilních telefonů apod. a na zacházení s vězněnými osobami s akcentem na zaměstnávání odsouzených.

„Mnozí Češi trpí předsudky, že tyto země budou v mnoha ohledech při výkonu trestu zaostalé, ale naše zkušenost ukázala, že je zde vězeňství na srovnatelné, ne-li vyšší úrovni než v České republice. Na druhou stranu je třeba přiznat, že standardy například v Rumunsku v režimu pořádku a množství povolených věcí na celách a ložnicích jsou jiné než u nás. Některé aktuálně realizované pilotní projekty v českém vězeňství jsou v daných zemích již v plném provozu, a je tedy příhodné poučit se z jejich praxe a zkušeností s těmito technologiemi. Týká se to například informačních kiosků, identifikačních karet vězňů, kamer na uniformách příslušníků apod.“ uvedl Kubín.

Zástupkyně ředitele Akademie VS ČR Inka Mery k návštěvě věznice v Aradu uvedla: „Velmi motivující pro nás všechny bylo setkání s ředitelem věznice Danem Halchinem, který na nás zapůsobil svými manažerskými dovednostmi, zkušenostmi z ozbrojených složek a zahraničních misí a zároveň lidským

přístupem vůči svým zaměstnancům. Vzhledem k tomu, že je ředitel vynikajícím manažerem a při své práci zúročuje získanou praxi, bych navrhovala zorganizovat v Akademii VS ČR workshop na téma leadership, na kterém by pan ředitel vystoupil a předal vyššímu managementu své poznatky a zkušenosti.“

ENGLISH CORNER – VII

IVA PRUDLOVÁ

International Seminar on Penitentiary English at the Academy

In June 2019, an International Seminar on Penitentiary English was held at the Prison Service Academy. It was led by Ms Iva Prudlová in cooperation with Mr Doug Dretke (Texas University).

The main goals of the Seminar were:

- To compare the practice in different prison/probation systems
- To talk about staff motivation in different systems
- To compare different prison systems
- To learn about private prisons

In general, the objectives were: practising professional English, improving listening skills and practising question forms.

One part of the Seminar was focused on Prison Staff and Motivational Factors. The participants were asked to study the European Parliament Resolution of 5 October 2017 on Prison Systems and Conditions P8_TA(2017)0385 and focus on the parts referring to prison staff.

The document states, among others, that:

whereas penitentiary staff carry out an essential function on behalf of the community and should enjoy conditions of employment befitting their qualifications and which take account of the demanding nature of their work; whereas considering the difficult and delicate nature of their activity, measures such as better initial and continuous training of prison staff, an increase in dedicated funding, the sharing of best practices, decent and safe working conditions and an increase in staffing levels are essential to ensure good detention conditions in prisons; whereas continuous training would help support prison staff in addressing new and emerging challenges such as radicalisation in prison;

whereas motivated, dedicated and respected prison staff are a precondition for humane detention conditions and hence for the success of detention concepts designed to improve the management of prisons, successful reintegration into society, and the reduction of risks of radicalisation and recidivism;

whereas self-harm and violent behaviour by prisoners are often provoked by overcrowding and deplorable detention conditions; whereas an additional factor is that staff are not properly trained or qualified; whereas in many prisons the level of tension is creating particularly difficult working conditions for staff, leading in several cases to industrial action in Member States;

The European Parliament stresses that:

prison staff perform a highly demanding job on behalf of the community, and should therefore receive adequate remuneration and enjoy decent working conditions, which should include free psychological counselling and dedicated helplines designed to provide support to staff facing problems likely to affect their work;

The European Parliament recalls that:

social recognition and systematic training of prison staff are essential to ensure secure and appropriate detention conditions in prisons; encourages Member States to share information, to exchange and apply good practices and to adopt a code of conduct and ethics for their prison staff; to this end, calls for a General Assembly of Prison Administrations, which should include representatives of prison staff, to be convened;

the fundamental role of social dialogue with prison staff as well as the need to involve staff via information and consultation, especially when developing new detention concepts designed to improve prison systems and conditions, including those aiming at containing radicalisation threats;

The European Parliament calls on the Commission to launch a European Forum on prison conditions, in order to encourage the exchange of best practices between experts and practitioners across all Member States;

The European Parliament

encourages the Member States to share best practices regarding education, rehabilitation and reintegration programmes, particularly in order to improve reintegration after leaving prison and to help prevent recidivism and further radicalisation;

and

calls on the EU institutions to support technically and economically, as far as possible, the improvement of prison systems and conditions, especially in Member States facing serious financial difficulties;

- Having studied the above mentioned Resolution parts, the participants worked in groups and wrote a few sentences on what they would like to add to this EU document's ideas. Here are their recommendations and thoughts:
- Managers of all levels should be continuously trained in the field of leadership; further training should be encouraged by the prison authorities.
- Professional training should be granted to every prison staff member; this should be supported financially and organizationally by the prison authorities.
- Paperwork should be reduced in order to allow greater involvement of staff in effective treatment of prisoners/ prisoner treatment programmes; modern technologies should be applied to cut the time the staff has to dedicate to administrative procedures.
- The European Union and member states' governments should become more active in establishing and enhancing the social status of prison staff. Prison staff should be considered equal to other security forces such as the army or the police.

EPTA ANNUAL CONFERENCE

18th – 20th June 2019

National Correctional Officers Training School Târgu Ocna, Romania

At the beginning of the summer of 2019 had a great opportunity to take part in the European Penitentiary Training Network (EPTA) conference in Romania. My main task was to interpret for the Prison Service Academy HR officer.

The conference was professionally organized. Most Romanian colleagues communicated in English. The participants got detailed information before the conference. The programme was prepared very professionally. At the end, each participant got "Certificate of Attendance".

The theme of the conference was „Staff motivation and retention”. There were several optional workshops. The topic we chose was „Motivation management”. The group talked about the methods of how to attract new prison staff and how to motivate professionals to stay with the prison service. Our contribution focused on the benefits, incentives and other opportunities the Czech Prison Service offers to its employees. The foreign colleagues were interested in the Fund of Cultural and Social Needs, which

is a unique programme in Europe, and in the language courses held at the Czech Prison Service Academy. As I am one of the courses attendees, I could share my personal experience with the international group.

We also learnt a lot of interesting information about the practices in other countries.

I was surprised that almost 7 000 prisoners are held in 102 Swiss prisons! An interesting practice in Switzerland is organizing "special days" for prison staff. Groups of 8 professionals representing different units discuss a given topic or a current challenge (e.g. how to improve the safety). This is a very effective way to find new solutions.

The Austrian prison system has introduced a "Mentoring programme". Every new employee gets his/her own mentor who provides the unexperienced individual with the workplace orientation. The mentor observes the new employee in a real situation and ensures that the employee uses the correct work methods and processes. Mentoring is a good tool to prevent the newcomers from negative or non- professional influences that may lead to his/her improper work performance.

professional influences that may lead to his/her improper work performance.

The conference took place in the National Correctional Officers Training School (SNPAP) in Târgu Ocna. They register about 12 000 candidates each year whereas the capacity of the school is 1 000! It is evident that the status and the prestige of the prison officer in Romania are quite high. The initial course for new officers lasts one year (including 6 weeks of internship in the prison). The graduation exam is not a piece of cake. It consists of three parts (the practical test, the written test and the presentation of a project). I was surprised by the fact that English is compulsory for all the students! The objective is to learn how to interact with foreign prisoners using basic language.

For me the most difficult thing was to overcome my stress and shyness and start to talk to the people but I believe that we succeeded in representing the Czech Prison Service Academy accurately and we have left a good impression on the conference participants.

Mgr. Zuzana Rosendorfová, Special Pedagogue,
Rapotice Prison

Links:

<http://epta.europis.org/>

<https://www.nhc.nl/stimulating-discussions-on-prison-staff-motivation-at-the-epta-annual-conference-in-romania/>

<http://epta.europis.org/events-2/>

<http://anp.gov.ro/scoala-nationala-de-pregatire-a-agentilor-de-penitenciar-targu-ocna/>

SVĚTOVÁ VĚZNICE

DANIEL PFANN

V únoru tohoto roku navštívili ruzynskou věznici dva kaplani z Holandska. Vězeňský a vojenský. Byli srdečně přijati ředitelem věznice a jeho prvním náměstkem. Výměna darů, pozvání do Holandska... Následná prohlídka věznice.

V květnu jsem se spolu s kaplanem z Rapotic Vladimírem Večeřou zúčastnil konference německých vězeňských kaplanů s mezinárodní účastí v Trevíru. Tématem setkání byl Strach.

Slyšeli jsme odborné přednášky o strachu v lidské psychice, davovém strachu, strachu individuálním, druzích strachu vězeňského... Přednášek i seminářů se účastnili všichni zahraniční hosté (z různých evropských zemí). Také já jsem přednesl svůj referát. A slovo dalo slovo a hned na začátku června dorazila do Prahy delegace kaplanů a kaplanek ze severního Německa. Přijetí na generálním ředitelství, hlavní kaplan Pavel Kočnar a bývalý hlavní kaplan Bohdan Pivoňka a Václav Džofko přednesli své referáty; hovořili jsme o začátcích duchovní služby ve vězeňské službě v 90. letech i o životě současném. Další den byla skupina asi deseti kaplanů opět přijata ředitelem Vazební věznice Praha-Ruzyně Tomášem Hůlkou. Uskutečnil se velmi zajímavý rozho-

vor, sám jsem se dozvěděl další věci okolo chodu věznice, vyhledávání venkovních zaměstnání a podobně. Výměna zkušeností byla vynikající. V druhé půlce června jsem se ještě zúčastnil semináře na téma sekularizace v Holandsku, na který mne vyslala moje církev (Českobratrská církev evangelická), ředitel mé věz-

nice a hlavní kaplan. Sekularizace se mimo jiné zabývá jazykem, popisuje mimo jiné rozdíl mezi běžným jazykem a církevní mluvou. V křesťanství se používají pojmy jako vykoupení, spása, zástupná oběť, věčnost, evangelium... Teologové se snaží otevřít jazyk církve a kostelů všem lidem. Právě vězeňský kaplan musí ve své práci mluvit a pracovat s lidmi, kteří jsou z větší části necirkevní i nevěřící. Musí hovořit jazykem, který je srozumitelný každému. I výklad bible musí být takový, aby mluvil do našeho současného života.

A ještě jedna mezinárodní skupina kaplanů a dalších církevních pracovníků z celé Evropy letos navštívila pod vedením pankráckého kaplana Františka Převrátila oddělení výkonu trestu v Řepích a vězeňskou kapli v Ruzyni. Ale to už bych daleko přesáhl délku tohoto příspěvku. Jen ještě dodávám, že zahraničním návštěvníkům dvakrát zazpíval ženský pěvecký sbor Řepský kvítek a na závěr zaznělo ve velkém řepském refektáři společné slavné Cohenovo Hallelujah!

Na závěr bych chtěl poděkovat vedení VS ČR, řediteli Hůlkovi, jeho prvnímu náměstkovi Peškovi a hlavnímu kaplanovi Kočnarovi za podporu a porozumění.

VĚZNI VYROBILI KOPII LAVIC

Nové Sedlo 24. června (VS ČR) Obec Čeradice se starostkou Vladimírou Chybovou připravila milé překvapení a poděkování za dlouholetou spolupráci mezi oběma subjekty. Ředitel věznice Miroslav Špalek v doprovodu vychovatelů Josefa Michla a Alexandra Musila se zúčastnil v Kapli svatých Andělů strážných v Čeradicích požehnání lavic. Odsouzení z Věznice Nové Sedlo pod vedením vychovatelů v rámci volnočasových aktivit vyrobili dvanáct věrných kopií lavic, které nahradily původní. Vladimíra Chybová úvodem poděkovala za práci vykonanou pro obec a tlumočila i dík samotných obyvatel obce, kteří již měli možnost do nových lavic usednout.

V rámci poděkování přítomní vyslechli slova děkana z žatecké farnosti Josefa Augustýna Špačka, který provedl požehnání lavic. Slavnostní atmosféru podtrhla kytaristka Stanislava Bílková, která zvoleným repertoárem písní umocnila celkovou atmosféru. Neformální setkání naznačilo i plány do budoucna. Obec by ráda využila vstřícnosti věznice a požádala ředitele Miroslava Špalka o pomoc při dalších úpravách kaple.

eko

ODBORNÝ SEMINÁŘ VDP VE ZNOJMĚ

PAVEL ZVOLÁNEK

Každoroční odborný seminář Vězeňské duchovenské péče se letos konal ve středu 9. října na pozvání ředitelky Lenky Smutné ve znojemské věznici. Jeho tématem bylo: Závislosti a vězení. Hlavním obsahem semináře byly přednášky dvou zaměstnanců tamní věznice. Speciální pedagožka Alena Trochtová představila místní toxikologické oddělení v kontextu závislosti odsouzených a vychovatel-terapeut Vladimír Finda seznamoval přítomné se svojí prací s vězni, kteří jsou drogově či jinak závislí.

Jako dobrovolník VDP se těmto odsouzeným věnuje již několik let. Obě dvě přednášky vyvolaly řadu otázek a následnou diskuzi téměř 30 účastníků z řad dobrovolníků a kaplanů. Věznice ve Znojmě byla založena před dvaceti lety, patří mezi věznice s ostrahou se středním a vysokým stupněm zabezpečení.

„Práce ve věznici je nesmírně náročná jak psychicky, tak fyzicky, navíc prostředí věznice není příliš atraktivní. Proto si nesmírně vážím všech

našich zaměstnanců, kteří odvádějí skvělou práci, ať už jsou v uniformách, nebo v civilu. Stejně tak mě těší, že se nám podařilo vybudovat výborné vztahy a výbornou spolupráci se subjekty v našem regionu,“ nešetřila chválou ředitelka Lenka Smutná. O běžném provozu věznice pohovořil první zástupce ředitelky Robert Šturala, který účastníky provedl věznicí a poutavým způsobem popsal jednotlivé části, pracoviště a oddíly. Koordinátorkou duchovní

služby je v této věznici kaplanka Valentina Matušová, která hostům představila svoji práci, jejíž součástí jsou extramurální aktivity s odsouzenými (mimo věznici), kterých je více jak čtyřicet ročně. Vedení věznice, kaplance i přednášejícím na závěr poděkoval za skvělé zázemí předseda Pavel Zvolánek. Členové velkého výkonného výboru ve Znojmě zůstali i ve čtvrtek 10. října, kdy se konalo řádné zasedání.

Pavel Zvolánek, předseda VDP

MARTIN KOUBEK

VYBOJOVAL EVROPSKÉ STŘÍBRO V COMBAT SAMBU

Karlovy Vary patřily v polovině září evropskému souboji v sambu a combat sambu. A díky bojovníkovi Martinu Koubkovi, který pracuje jako strážný ve Věznici Znojmo, ale zůstává v České republice velmi cenné stříbro v combat sambu. Martin na šampionátu startoval v těžké váze do 100 kg a v jeho kategorii na něj čekalo šest soupeřů z Rumunska, Ukrajiny a Ruska. Na zápasnické žíněnce nakonec Martin podlehl pouze jedinému soupeři.

Sambo je původně bojový systém, který vznikl na přelomu dvacátých a třicátých let dvacátého století v Sovětském svazu jako bojový výcvikový systém Rudé armády. Jeho největším propagátorem byl fenomenální ruský zápasník Fjodor Jemeljanenko. Sambo je také v některých zemích známo jako úpolový sport v podobě vestového zápasu. V moderním pojetí je známá i varianta samba jako bojového sportu, jenž vychází z armádního bojového výcviku.

Hned v úvodu Martin pokořil rumunského soupeře Ruslana Brumma, kterému se nevyplatil pokus o Martinovu porážku na zemi. Nakonec to byl on, kdo skončil v držení, a cenné body putovaly na Martinovo konto. Další překážku v cestě za cenným kovem představoval Ukrajinec Vitalij Hrebeniuk.

„Na Ukrajině a v Rusku je combat sambo vlastně národní sport a jejich sportovci jsou výborní v boji na zemi, tak jsem si řekl, že bych mohl soupeře překvapit a při první příležitosti přejít právě na zem,“ vysvětluje Martin svou strategii a dodává: „To se mi povedlo, a body byly moje.“

Souboj těchto dvou soupeřů skončil hodem na zem a držením, na jehož konci se z vítězství radoval opět Martin. Ve třetím zápasu Martin podle vlastních slov doplatil na unáhlený krok. Jeho soupeř – Rus Anatolij Voloshynov, který v loňském roce vyhrál mistrovství světa v combat sambu – nastoupil do zápasu s poraněnou nohou, což se nabízelo jako Martinova výhoda. A skutečně to tak i vypadalo, Rus byl dokonce dvakrát napomínán pro pasivitu, v počátku totiž jen ustupoval. Mar-

tin nakonec po jednom kopu přešel na strhy, jenže ten poslední se znojenskému bojovníkovi nepovedl tak, jak chtěl. Rus podle očekávání využil chyby a dostal Martina do držení, z něhož už bohužel nevedla

cesta. Po dvaceti vteřinách držení tak zápas skončil Martinovou prohrou. Na druhou stranu tato prohra znamenala stříbrnou medaili, která si zaslouží velký obdiv.

red

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR NA DNECH NATO

Dynamická ukázka VS ČR patří tradičně mezi akční podívanou, která se mezi návštěvníky veletrhu těší velké oblibě. Tentokrát příslušníci vězeňské služby s pomocí pyrotechnických efektů ukázali, že jsou připraveni odrazit napadení eskortní kolony.

Také statická ukázka vězeňské služby si zasloužila velkou pozornost. Ve stanu vězeňské služby, mohli návštěvníci nahlédnout za pomyslné zdi současných věznic, ale i do temné historie padesátých let minulého století. Z této nechvalně proslulé historie se návštěvníkům představila replika vězeňské cely i výslechové kanceláře Státní bezpečnosti. K vidění byla i eskortní vozidla s fialovým pruhem a mnoho dalších zajímavostí z oblasti vězeňství.

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

V rámci Operačního programu Zaměstnanost je realizován projekt Zvyšování úrovně připravenosti vězeňského personálu na nové výzvy v národním i evropském kontextu. Cílem projektu je vzdělávání a metodická podpora zaměstnanců Vězeňské služby ČR v oblastech didaktiky, komunikace, personalistiky, manažerských dovedností a ekologie.

V 18 tematických kurzech bude proškoleno přes 1 000 zaměstnanců, přičemž obsah 8 vybraných kurzů bude dostupný všem zaměstnancům VS ČR také distančně prostřednictvím e-learningových modulů. Většina školení bude probíhat na Akademii VS ve Stráži pod Ralskem. Prezenční a e-learningové vzdělávání v rámci projektu udržitelným způsobem rozšíří stávající strukturu vzdělávání VS ČR a podpoří efektivní chod organizace.

Nejbližší kurz - Jak školit

Pro koho je kurz určen?

Zaměstnanci bez pedagogického vzdělání: školitelé odborné přípravy, regionální metodici.
Kurz bude dostupný také online.

Termíny konání

04. 11. 2019 - 07. 11. 2019
25. 11. 2019 - 28. 11. 2019
27. 01. 2020 - 30. 01. 2020
30. 03. 2020 - 02. 04. 2020

Program kurzu

Kurz jak školit nabízí zaměstnancům VS ČR možnost rozvíjet jejich lektorské a prezentační schopnosti. Výuka bude koncipována tak, aby účastníkům kurzu nejen ukázala metody a postupy efektivního vyučování, ale aby je také tyto metody naučila využívat. Proto bude v průběhu kurzu věnován dostatek prostoru praktickému nácviku a řešení modelových situací.

Připravované kurzy

Postupně budou zpřístupněny také další kurzy zabývající se následující tematikou:

- **Komunikace s vězňnými cizinci** (v průběhu roku 2020)
- **Environmentální management** (v průběhu roku 2020)
- **Personální strategie** (v průběhu let 2020 - 2022)
- **Soft skills** (v průběhu let 2020 - 2022)

**Pro více informací
kontaktujte své personální oddělení**

V letošním roce si Vězeňská služba ČR připomíná významné výročí

Před 200 lety se narodil František Josef Řezáč - katolický kněz, pedagog, politik, vězeňský kaplan a především velký reformátor vězeňství. Tak významné výročí je ojedinělou příležitostí připomenout si nadčasové myšlenky tohoto myslitele a přitom se zamyslet nad tím, jak se tyto myšlenky daří přenášet do současných podmínek zacházení s vězni v českých věznicích. V úterý 10. prosince se v Zrcadlo kapli Národní knihovny, v Klementinu bude konat odborná konference s názvem: Odkaz F. J. Řezáče a jeho vliv na české vězeňství. Konference se zúčastní ministryně spravedlnosti Marie Benešová, generální ředitel Vězeňské služby ČR Petr Dohnal, kardinál Dominik Duka, generální ředitel Národní knihovny Martin Kocanda a další významní hosté.

